

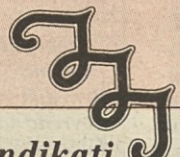
Delavska enotnost

Časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 5. septembra 1996 ☆ številka 41 ☆ letnik 55 ☆ odgovorni urednik: Ciril Brajer

ZARADI ZASTARELE TEHNOLOGIJE SE POGOJI DELA SLABŠAJO

Edi Ozimič,
sekretar
Območnega
odbora SKEI
za Podravje,
na 3. strani

V prejšnji številki smo povabili vse iz vrst svobodnih sindikatov, ki kandidirajo na letošnjih volitvah, naj se s svojimi programi predstavijo tudi na straneh Delavske enotnosti. Doslej sta se odzvala dva:

Svobodni Sindikati Slovenije

Dušan Semolič:

GREDO NA VOLITVE DVAKRAT 8 x ZA!

Stran 3

Rajko Lesjak: **POMEMBNEJŠI
OD DEJSTVA SAMEGA JE
TVOJ ODNOS DO NJEGA**

Sreda, 14⁰⁰

Z delegacijo SKEI v kateri si bili Vinko Banovšek, Marjan Pirc, Albert Vodovnik, Drago Gajzer in Vladimir Bizovičar sta se poleg predsednika vlade dr. Janeza Drnovška pogovarjala tudi ministra Tone Rop in Metod Dragonja.

Novo upanje za kovinarje

Kot nam je povedal Albert Vodovnik, se je že na začetku pogovora pri predsedniku vlade pokazalo, da položaj v podjetjih kovinske in elektroindustrije ministrstvo za gospodarske dejavnosti ocenjuje podobno kot SKEI. Oboji torej menijo, da agonija podjetij ni več potrebna in da bi drugačna gospodarska politika lahko omogočila ponoven vzpon industrije. Prvi minister in oba resorska so predstavnikom SKEI zagotovili, da vlada »na tem že dela«. Po zagotovilih predsednika vlade bodo novo politiko uveljavljali ne glede na samostojnost Banke Slovenije in bančnega sistema.

Predsednik vlade je načel tudi vprašanje skrajševanja delovnega časa, kar bi lahko pomagalo pri ohranitvi čimveč delovnih mest. V SKEI to razmišljanje pozdravljajo, saj so prav to predlagali že pred dvema letoma.

Veliko so govorili tudi o Skladu za razvoj, saj je ukinitel zelo veliko delovnih mest. Obe strani sta menili, da je treba vlogo sklada spremeniti, tako da bo delovna mesta tudi ohranjal.

Predstavniki SKEI so sogovornike še posebej seznanili s položajem v Tamu, Litostroju, Zla-

tarni Celje, Ferralitu, Emu in drugih podjetjih iz podravskega, celjskega in ljubljanskega območja. Načeli so tudi vprašanje lastninjenja Slovenskih železarn.

Obe strani sta izrazili pripravljenost za reševanje medsebojnih sporov po mirni poti. SKEI pa se bo po Vodovnikovih besedah vzdržal javnih protestov, le če se bo položaj v podjetjih izboljšal.

Albert Vodovnik je s pogovorom zadovoljen, še posebej zato, ker je predsednik vlade pokazal tudi pripravljenost za reševanje položaja podjetij v namenski proizvodnji. Menil je namreč, da naj bi ta podjetja proizvajala vse, kar potre-

bujemo za obrambo naše države. Če bodo predsednikove besede udejanjene, bo v tej industriji ohranjenih 12.000 delovnih mest.

F. K.

Delavci Timberije brez sogovornika

Delavci Timberije, zasebnega podjetja, ki se je razvilo iz nekdanje Tovarne dušika Ruše, stavkajo že drugi dan. Kot nam je povedal sekretar SKEI za Podravje Edmund Ozimič, bodo stavkali do izpolnitve zahtev. Zahtevajo plače po kolektivni pogodbi z vsemi dodatki, poračun plač zaradi nepravilnega obračunavanja nadomestil zaradi bolezni ali dopusta, izplačilo regresa...

Edmund Ozimič pravi, da je Timberija tipičen primer podjetništva brez potrebnega kapitala. Oba njena lastnika sta namreč kupila prostore in opremo na kredit. Računala sta, da bosta kupnino plačala z izžemanjem zaposlenih. Ker kupnine vseeno nista plačala, je prodajalec že začel postopek za razveljavitev kupoprodajne pogodbe. O razpletu stavke, za katero direktorji in lastniki pravijo, da ni legitimna, in se zato še nečejo pogajati, bomo še poročali.

sindikalni
ZAVPNIK

TRESLA SE JE GORA...

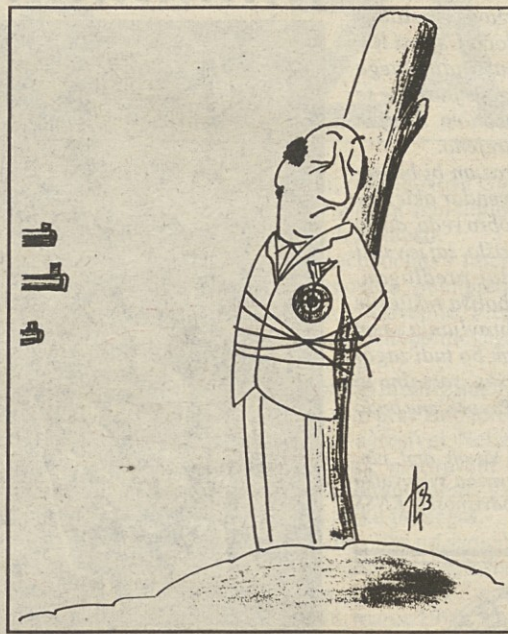
Svobodnim sindikatom v delniški družbi MC ni bilo treba sprožiti stavke.

SMO SE ZA TO BORIL...

V Vipavski dolini je Rajko Lesjak odpihnil sence, ki jih nekateri skušajo vreči na NOB.

ČAS ZABAVE

Je čas dela in je čas počitka... Slednji je bil za sindikaliste prejšnji teden ob Negovskem jezeru.

STRAH RAZJEDA TUDI DUŠE ŠEFOV

Stran 6

KOMU ZVONI ŠOLSKI ZVONEC

Stran 7

»Godnič (do)končno ukinil Tomsiča« in »romunizacija slovenskega parlamenta« DE, 26. 6. 1996

Predlagam, da Delavska enotnost objavi moj odgovor, in sicer z naslovom: »MAČEK NE BO IZPUSTIL KLOBASE, DOKLER MU JE NE BO KDO ODVZEL!« Do takega naslova ima sindikata pravico, saj je bil po krivem obdolžen namere prilastitve bivšega sindikalnega premoženja. Dejansko stanje je namreč nasprotno: Sindikat ZSSS in nekateri drugi protipravno uporabljajo to premoženje še šest let.

Obraunava tega premoženja je že predložena kot zakonski predlog pri Državnem zboru. Kot pravna svetovalka Neodvisnosti-KNSS ta predlog v celoti podpiram in navajam:

1. Obstaja sum, da je ZSSS premoženje tudi odprodajala in dajala v najem, saj imam en primer take pogodbe. Revizija bo morala ugotoviti, kaj se je dogajalo s premoženjem od leta 1990 dalje.

2. Romunizacija glede sindikalnega premoženja je dejstvo. Že šest let vlada protipravnost in uzurpacija, ko samo en sindikat (po trditvah ZSSS jih je več) neupravičeno razpolaga z vsem premoženjem. Gre za protipraven privilegij, ki ga pravna država ne sme več trpeti. Zakon o upravljanju in ne o lastninjenju, kar je zlohotno razkričal del javnih občil, je nujno potreben, saj bo samo v tem primeru možno preprečiti nadaljnje protipravno razpolaganje. Govoričenje o lastninjenju hoče to brezpravje le nadaljevati. Sam g. mag. Dušan Semolič je v DE, stran 3, z dne 16. 11. 1995 izjavil: »Saj je vprašanje seveda treba rešiti. Saj ne gre za našo, ampak še vedno družbeno lastnino. Ta enostavno mora postati sindikalna. Rešitev vidim v odprtem dialogu, ki je končno stekel. Seveda bo dolg, zapleten...«. Koliko časa pa še? Ali bo zopet to »dogovarjanje« trajalo še šest let?

3. Zadeva je še vedno aktualna: g. Rajko Lesjak, sekretar ZSSS (on je podpisnik neke prodaje) je namreč dne 29. 7. 1996 predložil sindikatu Neodvisnost-KNSS nekatere teze, ki so nesprejemljive, nedoločne in celo neuresničljive, n. pr. c 2.: Določitev idealnih deležev (kje je šele fizična delitev!), c 5.: Izplačana razlika v denarju – kateri od sindikatov ima toliko denarja? c 6.: Zaposlitev delavcev, ki so sedaj zaposleni v Dalmatinovi. c 7.: upravičenci naj bi šele ustrezno uredili lastninska razmerja.

Za povrh: sindikat Neodvisnost-KNSS in drugi naj bi predlog parafirali v dveh dneh! Saj je vendar treba sklicati ustrezne organe upravljanja in odločanja pri posameznih sindikatih. »Dokument – pogoji, kriteriji in način delitve sindikalnega premoženja« je napisan in predlagan na horuk. Kot tak ne more biti osnova za zakon.

4. Ustava točno opredeljuje v čl. 67: Zakon določa način pridobivanja, uživanja in lastnine tako, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija. zakone sprejema Državni zbor, država je dolžna tak zakon sprejeti. Predlog o upravljanju je še kako utemeljen. Upravljalci naj bi bili vsi reprezentativni sindikati, preostali sindikati pa naj bi sodelovali s svojimi pripombami tako, da bi bila upravljalna struktura dolžna njihove pripombe pred sprejetjem kakršnih koli sklepov obravnavati.

5. G. Dušan Semolič ima prav, ko trdi, da gre še vedno za družbeno lastnino. Ta doslej ni bila zaščiten. Na tej družbeni lastnini imajo pravico do lastninjenja tudi dotedanji člani in ne samo sedanji člani sindikatov. Vsakršen sporazum o delitvi »pod odejo« bi lahko izpodbijal kateri koli bivši član prejšnjega sindikata, posebno še, ker je bilo članstvo tedaj avtomatsko, dejansko obvezno.

6. Vendar pa bi bilo težko razdeliti premoženje na vse bivše in sedanje članke sindikatov. Glejmo, kaj se je zgodilo s certifikati! Zato je res primerno, da upravljajo bivše sindikalno premoženje sindikati, seveda po paritetnem načelu. Premoženje je treba ugotoviti, ga zavarovati in bo lahko kasneje prišlo tudi do pravične delitve. Nesprejemljivo pa je, da dosedanji samozavci kot »beati posidentes« preprečujejo z najrazličnejšimi pretvezami pravno ureditev razpolaganja s sindikalnim premoženjem.

7. Predzna je irditev, da hoče Neodvisnost uzurpirati razpolagalne pravice. Te možnosti nima, pač pa uzurpirajo razpolaganje že šest let drugi sindikati.

8. Nesprejemljiv je očitek, da Neodvisnost kliče zoper druge sindikate državno intervencijo. Drugi sindikati bi se zgrozili, ko bi ugotovili, kaj se sedaj dogaja v Sloveniji s sindikalnim premoženjem.

9. Sklicevanje na druge sindikate v Evropi je čista demagogija. Sindikati v demokratičnih državah si tolikšne zlorabe sindikalnega premoženja, ki traja že šest let, sploh ne morejo predstavljati.

Vmešavanje države v delitev? Seveda! Saj to določa Ustava RS. Vprašanje bivšega sindikalnega premoženja in njegove funkcije se lahko uredi le z zakonom. Kdaj bi že to moralo biti urejeno.

Predhodni sporazum bi bil seveda dobrodošel, vendar akterji v sporazumevanju dobro vedo, da do sporazuma ne bo prišlo, saj je v taki obliki, kot je sedaj predlagan, neuresničljiv. Najboljša rešitev je torej v zakonu o upravljanju s tem premoženjem, s tem bo tudi zagotovljena gospodarska, socialna in ekološka funkcija. Preprečene bodo tudi zlorabe.

Irena Virant, dipl. iur.,
pravna svetovalka
Neodvisnost – KNSS

Sporočilo za javnost

Spoštovani gospod Skinder!

Veseli me, da ste v odgovoru na moje javno vprašanje gospe Romani Logar, direktorici APP, tako rekoč v celoti potrdili vse moje navedbe. Tudi ne preveč pozornemu bralcu ne more uiti, da je razlika med predpostavkami za moje vprašanje in vašim komentarjem teh predpostavk zgolj v finesah, v katerih Vi pojasnjujete člene, ki so po vašem mnenju nesmiselni in jih ne priznavate oz. spoštujete, jaz pa zaradi poenostavitve navajam naslove predpisov, v katerih so ti člene. Hkrati se vam in bralcem opravičujem za neljubo napako – Vaše stališče, da je v odločbi Ustavnega sodišča navedena trditev, »...da je premoženje nekdanje SDK državno premoženje, ki ga upravlja Vlada. Ta tudi razpolaga s tem premoženjem kot državnim premoženjem«, le mnenje ustavnih sodnikov je bilo objavljeno v Dnevniku 16. 8. in ne v Večeru, kot pomotoma navajam v svojem vprašanju.

Hkrati pa seveda ostaja zelo zgovorno dejstvo, da kljub dolgemu odgovoru vodstvo APP ni odgovorilo na postavljeno vprašanje o tem, katere predpise te države in katere nadrejene državne institucije je pripravljeno spoštovati oz. upoštevati, pa čeprav je iz vašega odgovora razbrati, da bi ob določenih pogojih bili pripravljene spoštovati odločbe rednih sodišč, kar pa seveda za položaj in delovanje APP ne zadošča.

Lep pozdrav!

Mirko Bandelj,
generalni sekretar
Vlade Republike Slovenije

Protest proti izselitvi in ravnanju z agencijo za plačilni promet

Predsedstvo Neodvisnih Sindikatov Slovenije odločno protestira

zoper izselitev in nečloveško ravnanje z Agencijo za plačilni promet. Očitno smo že tako daleč, da je Republika Slovenija v popolnem kaosu in razsulu kot država, ker prihaja do brutalnih pritiskov enega dela države na drugega, saj je na udaru ena od redkih ustanov, ki je še kolikor toliko delovala v korist države in narodove prihodnosti. Letja je odkrivala gospodarski kriminal, ki je osnovni scenarij za destabilizacijo in uničenje Republike Slovenije. Kolikor bi odkritja Agencije za plačilni promet z vsemi ostalimi odkritji lahko verodostojno prišla v javnost, bi se dejansko videlo, da v Sloveniji obstaja organiziran politično ekonomski kriminal izrednih razsežnosti iz vrst starih struktur. Te so imele že pred samoosvojitvijo, vključno z mednarodno mafijo, strategijo, kako si v primeru spremembe družbene ureditve prilastiti večino kapitala, ne glede na žrtve. Tako so danes že posedovalci velikega dela privatnega sektorja. Taista mafija je še pred nekaj leti likvidirala in zapirala večino tistih, ki so se za novo ureditev zavzemali. Pravi zgodovinski absurd je, da so prenekateri prejšnji TOVARIŠI danes na čelu kraj, divjih privatizacij in odpuščanja delavcev. Občanom in delavcem je že jasno, kdo se boji odkritja gospodarskega kriminala in kdo stoji za omenjenimi pritiski.

Očitno je vedno bolj verjeti govoricam izza zakulisja, da je bila Slovenija letošnjo pomlad dejansko na pragu državljanske vojne, ki so jo preko socialnih delavsko upokojenskih nemirov poizkušale zaneti stare strukture. Te so načrtno v nekaj letih povzročile socialno bedo delavcev in upokojencev ter jih preko vrinjenih oseb v njihovih organizacijah poizkušale zlorabiti za zrušitev vlade in ponovne pridobitve celote oblasti, da bi prikrije obstoječe dokaze in pokradle še vse preostalo, kar so delavci in kmetje ustvarili. Omenjeni scenarij potrjujejo tudi besede predsedniškega kandidata ruskih starih struktur, da v primeru, če ne bodo zmagali, bo v Rusiji državljanska vojna, kar pa se jim je očitno zalomilo.

Upamo, da bo predsednik dr. Janez Drnovšek ravnal pravilno in se od njih distanciral, kot se je v začetku leta, in podprl pravo stran. Vso podporo pa dajemo Romani Logar in Barbari Brezigar, dokler bosta delovali v preprečevanju gospodarskega kriminala. Starim strukturam pa v vednost: dovolj je zbrane dokumentacije o vašem gospodarskem kriminalnem početju (tudi imensko) in si ne otežujte položaja, saj so igre brez meja že končane. Raje začnite prinašati informacije, kot to že dalj časa počnejo mnogi vaši kolegi. Kdor prej pride, prej melje.

Rastko Plohl,
predsednik predsedstva NSS

Gorenjevi tekači v domovini in tujini

Člani tekaške skupine Gorenja tudi letos uspešno nastopajo na tekih v domovini in tujini, poleg tega pa tudi sami pripravljajo kopico privlačnih tekmovalj in gostovanj za ljubitelje teka iz vse Slovenije.

Povabilo na 11. plitvički maraton

Ljubitelje teka iz Šaleške doline in vse Slovenije vabijo na dvodnevno potovanje na Plitvički maraton. Letos bodo po petih letih ponovno pripravili maraton ob Plitvičkih jezerih, kjer organizatorji nudijo slovenskim tekačem ugodne pogoje. Na sporedu bo maratonski tek (42 km in 195 m) ter tek za rekreativce (na 15 km). Dvodnevno avtobusno potovanje s prenočiščem, zajtrkom in štartno stano le 5000 tolarjev, prijaviijo pa se lahko tudi »turisti« (samo za ogled jezer).

Ponovno v New York

Zelo vesela novica za slovenske maratonce, združene pod sponzorstvom Gorenja, pa prihaja iz New Yorka, kjer so bili vsi izžrebani za sodelovanje na 27. newyorškem maratonu. Poleg maratoncev lahko v New Yorku sodelujejo tudi spremljevalci in »turisti«, za katere je pripravljen privlačen 9-dnevni program z ogledom svetovnih zna-

menitosti največjega mesta na svetu. Udeleženci bodo lahko sodelovali na slovesni otvoritvi maratonskega teka pred palačo OZN, z imenitno promocijo slovenske države med 10.000 športniki iz več kot šest kilometrov dolgi progi od palače OZN do Centralnega parka na Manhattanu. Gostovanje bodo sklenili z ogledom Washingtona in sprejemom na slovenski ambasadi. Izredno privlačno potovanje od 29. oktobra do 6. novembra čez lužo stane le okrog 1.500 nemških mark, pri agenciji Gorenje Turizem pa nudijo tudi obročno odplačevanje z namenskim turističnim varčevanjem. Imajo še nekaj prostih mest, zato pohitite s prijavo na naslov: Marathon Team Gorenje, Podkraj 10/G, 3320 Velenje.

Hinko Jerčić,
Velenje

Vabimo vas!

Preberite si kje potekajo krvodajalske akcije. Postanite tudi vi krvodajalec – krvodajalka! Darovana kri pomeni tudi lepši in varnejši dan!

September 1996

Postojna	3., 4., 5., 6.
Benedikt v Slov. Goricah	5.
Lovrenc na Pohorju	6.
Loče	6.
Ljubljana – območje Moste-Polje	10.
Sežana	11., 12.
Sladki vrh	12.
Vitanje	12.
Komen	13.
Ljubljana – območje Vič-Rudnik	17.
Slovenske Konjice	18., 19.
Óplonica	19.
Zreče	20.
Ribnica na Pohorju	20.
Ljubljana – območje Bežigrad	23.
Sevnica	24., 25.
Slovenska Bistrica	26., 27.
Poljčane	27.
Ljubljana – območje Center	30.
Rdeči križ Slovenije	

Pri naši založbi je pravkar izšla najnovejša in dolgo pričakovana knjiga Spomenke Hribar SVET KOT ZAROTA.

Naročite jo lahko po telefonu na številko (061) 321-255 ali po telefaksu na številko 311-956.

Delavska enotnost

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime:.....

Naziv podjetja ali ustanove:.....

Naslov:.....

Podpis naročnika:

POMEMBNEJŠI OD DEJSTVA SAMEGA JE TVOJ ODNOS DO NJEGA

Rodil sem se 12. 8. 1952 kot sin delavca rudarja in matere gospodinje. Otroštvo sem skupaj z bratom in sestro preživel v Črni na Koroškem. Blaginje nismo poznali. Nasprotno, večkrat smo živeli v pomanjkanju. Sem trmast, robot in pošten Korošec.

Končal sem poklicno šolo za strojnega ključavničarja in kot ključavničar delal v Rudniku Mežica. Ob delu sem končal višjo upravno šolo.

Moja delavska in socialna naravnost ter želja po pravičnosti sta me pripeljala v sindikalne vode. Iz podjetniškega sindikalista sem zrasel v republiškega, kjer sem sekretar Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Na svoji sindikalni poti sem spoznal veliko ljudi in iskrenih prijateljev; pa tudi drugače misleče, ki jim tega ne zamerim in jim priznavam pravico do različnosti. Po vsakem srečanju z njimi sem bil za spoznanje bogatejši in vedno bolj sem prepričan, da politiko ljudje »delajo« z dejanji in ne s političnimi programi, ki so pogosto samo mrtva točka na papirju.

Ne bom imel povsod prstov vmes, ker se tako ne da stisniti pesti. Pest pa bom stisnil in se z njo »tolkel« v parlamentu za pravo mesto delu in znanju, za spoštovanje sklenjenih kolektivnih pogodb, za pošteno, človeka vredno plačo, za pravične odnose, za socialno pravičnost, za delavsko zakonodajo po meri delavcev, za več delovnih mest in za krajši delovni čas. Zame pomeni presežek na enem delov-

nem mestu zaposlitev na drugem delovnem mestu. Z besedami in dejanji e bom v korist vseh nas in za svojo čisto vest do konca boril za več delavskih pravic in koristi. Delu in znanju moramo vrniti dostojanstvo – pravično ceno dela, ne pa da je njegova cena to, kar pač ostane. Pri tem ne bom pozabil na mladi rod – na naše otroke – in na pred leti pridne delavce, danes pa državljanke, ki so odšli v zaslužni pokoj.

Na vas je, da odločite, ali je napočil čas, da vsi skupaj naredimo nekaj zase in za svoje potomce.

Premislite in odločite, ali se bomo v parlamentu pogovarjali o razvoju našega gospodarstva, o razvojni viziji države, podjetništva, o perečih problemih delavstva, o zdravstvenem in socialnem varstvu, pokojninskem zavarovanju, šolstvu in pravični davčni politiki ali pa samo pretežno o »visokih« političnih temah, o pritiskih politike na razvoj takšnega kapitalizma, ki ga nikjer več ni, in o strankarskih združenjih.

Človekove pravice in svoboščine so pomemben del razvoja demokracije v naši mladi državi Sloveniji. Za demokracijo, ki bo vključevala tudi te pravice, se bom nenehno boril.

Republika Slovenija ne more svojega razvoja graditi samo na dragem državnem aparatu. Premalo nas je, da bi si lahko to privoščili. Zato se bom zavzemal, da se bo vsaj del teh sredstev namenil za nova pro-

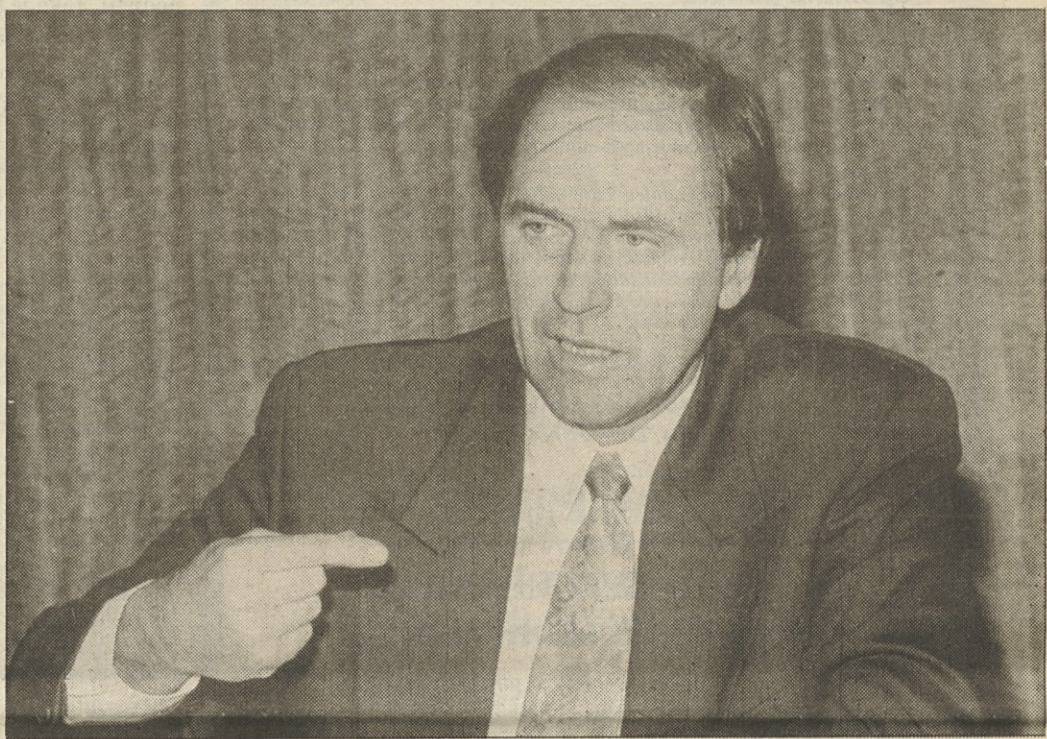
duktivna delovna mesta, za nov razvojni cikel in za blažitev socialnih stisk.

Vse, kar sem naštel, je temeljni pogoj za to, da bomo lahko pričeli reševati najbolj pereče probleme naše Koroške. Ti so: sanacija koroških podjetij, odpiranje novih delovnih mest, iskanje novih programov in trgov, sanacija in izgradnja infrastrukture.

In nenazadnje, **treba bo preprečiti centralizacijo države v Ljubljani** ter oblikovati pokrajinske in lokalne skupnosti z visoko stopnjo politične, upravne in finančne avtonomije. Za te cilje bom zastavljal vse svoje moči in besedo. Zato bom lahko, če me boste izbrali, po končanem mandatu vsakemu Korošču mirne vesti pogledal v oči.

Naporen »šiht« me tako zaposluje, da za konjičke in druge interesne dejavnosti preprosto ni časa. Si pa vedno vzamem čas za hojo na koroške vrhove ob koncu tedna. To mi toliko pomeni, da tega nočem z ničimer zamenjati. Moje dosedanje življenje ima sončne in senčne strani. Življenje je namreč kot gugalnica: enkrat si spodaj, enkrat si zgoraj. Med najlepšimi dogodki je rojstvo hčerke Petre in sina Jureta. Senčne strani skušam sproti pozabljati. Zavedam se namreč, da mi svetlih strani, samih po sebi, ne moreta dati nobena država in noben sistem.

Rajko Lesjak

ZARADI ZASTARELE TEHNOLOGIJE SE POGOJI DELA SLABŠAJO

»Zgodba o uspehu za kovinsko in elektroindustrijo v Podravju ne velja. Približno polovica podjetij iz te panoge v Podravju posluje s pozitivno ničlo. Druga polovica podjetij, ki jim nenehno preti stečaj, se bori za preživetje. Tista kovinska in elektropredelovalna podjetja, ki poslujejo normalno in ustvarjajo dobiček, pa bi na našem območju lahko preštel na prste ene roke.« pravi sekretar območnega odbora Sindikata kovinske in elektroindustrije za Podravje **Edi Ozimič**. »Res pa je, da večino podjetij pestijo stari dolgovi. V kovinski in elektroindustriji v Podravju okoli dve tretjini podjetij, ki so v težavah, v tem letu tekoče pozitivno posluje. To je pravzaprav tudi edina stvar, ki jih motivira za boj za preživetje.«

Katera podjetja pestijo največji problemi Ozimič ne želi govoriti. V sedanjih razmerah lahko to podjetjem povzroči samo še dodatne težave. »Menim, da je vlada naredila napako, ko je objavila spisek 11 podjetij, ki jim bo posebna vladna delovna skupina pomagala pri razreševanju problemov trajno presežnih delavcev. Na tem spisku sta se znašla skupaj Tam, ki je moral ravno v tistem času v stečaj, in Livarna, ki je bila in na neki način tudi ostaja ena najbolj uspešnih tovarn v kovinski industriji na Štajerskem. Takšna vladna »pomoč« bi lahko Livarni pri poslovnih partnerjih kaj hitro povzročila škodo, saj bi lahko na osnovi takšnega spiska napačno sklepali, da je tudi Livarna v tako kritičnem položaju kot Tam.«

Je Skei uspel spametovati delodajalce?

Kar se tiče izplačevanja plač po kolektivni pogodbi, se stvari v kovinski in elektroindustriji v Podravju vendarle obračajo na bolje. Res pa je tudi, da so najbolj problematična podjetja – od Metalne TIO in Elektrokovine do EEK Montaže in Tama – že propadla. »Po kolektivni pogodbi dobiva plače okoli 15 tisoč kovinarjev na našem območju. Po predhodnih ocenah ima težave pri izplačevanju plač po kolektivni pogodbi okoli 7 podjetij, ki zaposlujejo od 1200 do 1400 delavcev. V teh podjetjih, v katerih imajo trajne likvidnostne probleme in blokiran žiro račun, nastajajo problemi tudi pri izplačilu regresov za letni dopust. Temu botruje tudi zakon, ki zavezuje Agencijo za plačilni promet in ki uvršča plače in regres v peti oziroma šesti prioriteten razred pri plačevanju obveznosti podjetja,« pravi Ozimič. »Sicer pa je k temu, da delodajalci bolj spoštujejo kolektivne pogodbe in socialni sporazum, svoje prispeval tudi zakon o izvajanju socialnega sporazuma in kolektivnih pogodb.«

Lani poleti so se stavke v kovinski in elektroindu-

striji vrstile kar po tekočem traku. Letos je stavk vendarle manj. Zakaj? »Končno so delodajalci spoznali, da morajo uresničevati kolektivno pogodbo, če nočejo imeti stavk v podjetju,« pravi Edi Ozimič. »Po drugi strani pa se delodajalci bojijo tudi sankcij iz zakona o izvajanju socialnega sporazuma in kolektivnih pogodb. V mnogih podjetjih pa so delodajalci in delavci našli kompromisne rešitve. Če delavci dobijo plače po kolektivni pogodbi, so pripravljani na plačo kakšen dan tudi počakati. Sicer pa so tudi nove kolektivne pogodbe bolj kva-

litetne in omogočajo sindikatu, da bolj učinkovito kontrolira njeno izvajanje.«

Pretirano varčevanje pri zaščitnih sredstvih

Kako pa je s pogoji dela? Ali ni prišlo na tem področju v zadnjih letih, ko so bila v središču pozornosti prizadevanja za plače po kolektivni pogodbi, do nazadovanja? »Pogoji dela so zlasti v podjetjih, ki imajo zastarelo tehnologijo, izjemno kritični. V mnogih podjetjih se srečujemo tudi s protesti delavcev, da delodajalci varčujejo pri zaščitnih sredstvih. Zdi se, da je to čedalje večji problem zlasti v že olastninjenih podjetjih. Skei v Podravju namerava boju za boljše pogoje dela posvetiti posebno pozornost. Podobno velja tudi za delovne obremenitve. Delodajalci marsikdaj zahtevajo od delavcev, naj delajo več nadur, kot dovoljuje zakon, v nekaterih podjetjih pa samovoljno in administrativno dvigujejo norme, proti čemur se v Skei borimo. Pri določanju norm se zavzemamo za strokoven pristop,« poudarja Ozimič. »Inšpekciji dela redno prijavljamo delodajalce, ki terjajo od delavcev, da delajo več nadur, kot jih dovoljuje zakon. V nekaterih podjetjih silijo celo invalide, da delajo več, kot je dovoljeno.«

Kaj pa v Skei v Podravju pripravljajo za jesen? »Vse je odvisno od tega, kaj bo pokazala analiza nekajmesečnega uresničevanja kolektivne pogodbe in kakšne rezultate bomo dosegli v prizadevanjih za ohranitev čim večjega števila delovnih mest. Od vlade tudi pričakujemo, da bo ustvarila pogoje za vlaganje v razvoj. Novi lastniki nimajo kapitala za posodabljanje tehnologije in za uvajanje novih programov, zato je ta sredstva treba zagotoviti v obliki ugodnih kreditov drugje. Edino to bo prispevalo tudi k povečanju števila delovnih mest. V Skei v Podravju smo torej osredotočeni na uresničevanje ciljev, ki smo si jih zadali, hkrati pa se pripravljamo tudi na splošno stavko Skei, če se bo izkazalo, da samo z opozarjanjem in dogovarjanjem ciljev ne bomo mogli doseči.«

Tomaž Kšela

8 x ZA!

Rojen sem bil 1947 v Prvačini, občina Nova Gorica. Stanujem v Ljubljani. Po izobrazbi sem diplomirani pravnik in magister pravnih znanosti.

Kot diplomirani pravnik sem začel delati v Intertradu, podjetju za mednarodno trgovino. Sem predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Pred tem sem bil izvoljen za poslanca družbenopolitičnega zbora Skupščine Republike Slovenije.

Živel sem v različnih okoljih, kulturah in tudi z ljudmi različnih temperamentov. Morda sem prav zato tolerant tudi do tistih, ki so nestrpni – agresivni. Nekaj pa je k temu dodal tudi šport. Če kje pretiram – pretiram v športu. Že vrsto let treniram karate. Če ne znaš braniti sebe, tudi drugim težko pomagaš.

Med najtežje in hkrati najlepše dogodke pri svojem sindikalnem delu štejem organiziranje prve splošne opozorilne stavke delavk in delavcev, povezanih v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, 18. marca 1992. Stavkalo je preko 400.000 zaposlenih. Tukaj so še šte-

vilni delavski protestni shodi pred parlamentom in drugod po Sloveniji v obrambo delovnih mest, za spoštovanje kolektivnih pogodb, proti gospodarski in socialni politiki, ki ukinja delovna mesta in ustvarja armado brezposelnih.

Kandidaturo za volitve poslancev v Državni zbor Republike Slovenije sprejemam zato, da bi prispeval k odločitvam, ki bodo tudi po meri delavk in delavcev. Izkušnje zadnjih let kažejo, da zahteva po človeku vrednem življenju ne more pomeniti le razočaranih in jeznih delavskih množic z zastavami in transparenti pred parlamentom, temveč tudi izvolitev njihovih predstavnikov v parlament.

V parlamentu Republike Slovenije se bom zavzemal:

ZA

sprejem takšnih zakonov, ki bodo ustvarjali pogoje za učinkovito gospodarstvo in s tem odpiranje novih produktivnih delovnih mest

ZA

razvoj, ki ne bo temeljil na nizkih plačah

ZA

zakonodajo, ki bo omogočala večjo solidarnost in pomoč tistim, ki so pomoči potrebni – mladim, upokojevcem, invalidom in brezposelnim

ZA

spremembo sedaj veljavne zdravstvene zakonodaje, ki tako usodno veže pravico do zdravja na premoženjsko stanje obolenih

ZA

sprejem takšnih zakonov, ki bodo zaščitili zaposlene v skladu s standardi mnogih evropskih držav, ki žele biti ne le gospodarsko, pač pa tudi socialno razvite države

ZA

dosledno spoštovanje pravnih norm in učinkovito delovanje pravosodnega sistema

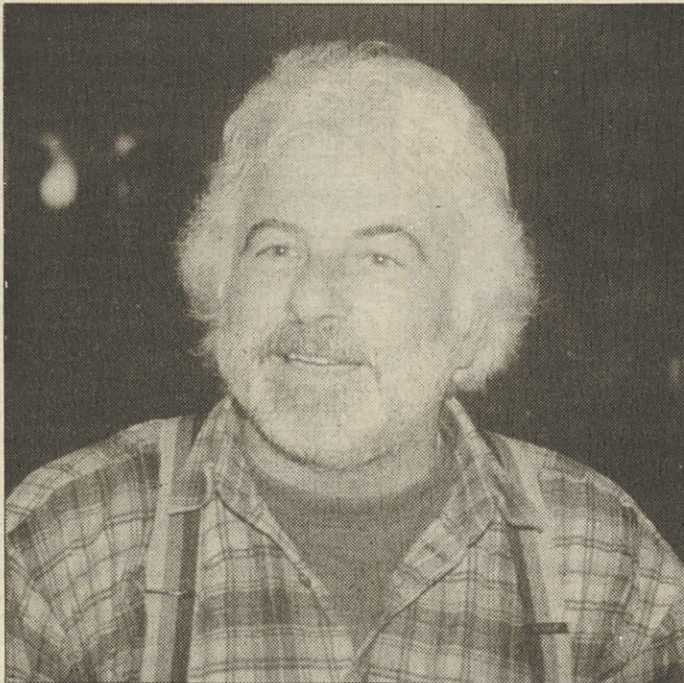
ZA

socialno partnerstvo – razvojne probleme slovenskega gospodarstva je mogoče rešiti le z medsebojnim sodelovanjem sindikatov, delodajalcev in države

ZA

večjo strpnost, medsebojno razumevanje in spoštovanje različnih mislečih

mag. Dušan Semolič

Edi Ozimič: Če ciljev ne bomo dosegli z dogovorom, jih bomo s splošno stavko

5. septembra 1996

Sindikalna lista

Prvi del

1. Dnevnice	september 1996
- cela dnevica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
- polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
- znižana dnevica (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.218,00
2. Kilometrini (od 26. 7. 96 dalje)	24,84
3. Ločeno življenje	46.875,00
4. Prenočišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	11.719,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje april-junij 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 74.001 SIT.

1. Jubilejne nagrade	
- za 10 let	37.487,00
- za 20 let	56.230,00
- za 30 let	74.973,00
2. Nagrada ob upokojitvi	224.919,00
3. Solidarnostne pomoči	74.973,00
Vir: Zavod RS za statistiko	Strokovna služba ZSSS

Opomba:

Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

1. Minimalna plača za mesec julij, avgust in september 1996	54.570 SIT
2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje april-junij znaša	117.188 SIT

Opomba:

Še največ vprašanj se v zadnjem času pojavlja pri uporabi eskalacije. Potrebno je upoštevati, da se eskalirajo izhodne plače po tarifnih in plačilnih razredih. Tarifnih razredov je v panožnih pogodbah devet, v podjetniških kolektivnih pogodbah pa so uveljavljeni podrazredi - plačilni razredi, ki jih je več. Vse te plače se v skladu s socialnim sporazumom v celoti eskalirajo.

Ponovno opozarjamo, da že več kot 6 let obračun plač po vrednosti točk ni skladen s kolektivnimi pogodbami.

Strokovna služba ZSSS

DELAJSKA HRANILNICA d. o. o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

Ugodna posojila
za oddih članov sindikatov
od T + 0 % do T + 2 %

v vaši Delavski hranilnici

Če želite preživeti zaslužen oddih v mirnem, prijaznem okolju Bohinjskega jezera, v Termah Zreče, Moravskih, Atomskih, Čateških, Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, Hotelih Palace Portorož, Strunjan, Belvedere, Marina in Simonov zaliv v Izoli, se odločite za oddih s pomočjo posojila naše hranilnice.

Po napornih delovnih mesecih in vsakodnevnih stresih si vzemite čas zase, za svojo dušo in telo, za svoj počitek in nabiranje novih moči.

Oddih lahko preživite v hotelih in zasebnih penzionih z ugodnim posojilom, ki ga je za Vas posebej pripravila Delavska hranilnica.

Posojilo vam odobrimo tri dni pred začetkom nastopa oddiha.

Prvi obrok zapade v plačilo z enimesečnim odlogom, torej potem, ko se vrnete z dopusta.

Cene 7-dnevnega bivanja se gibljejo od 22.050 tolarjev do 53.550 tolarjev na osebo.

H gornjemu znesku posojila lahko dobite še dodatek posojila v znesku 15.000 tolarjev za stroške, vezane na oddih (stroški goriva, turistična taksa, žejja).

Primeri izračuna posojila za najnižjo in najvišjo ceno:

7-dnevni oddih dveh članov družine po ceni 22.050 SIT

22.050 SIT x 2 = 44.100 SIT + 15.000 SIT = 59.100 SIT, vrne se 61.902 SIT, rok vračila 6-mesecev, obrok = 10.317 SIT, zavarovanje posojila = 390 SIT, stroški posojila 1.000 SIT.

7-dnevni oddih štirih članov družine z dvema otrokoma od 2 do 12 let po ceni 22.050 SIT in s 30% popustom za oba otoka

22.055 SIT x 2 = 44.100 SIT + 2 x 15.439 SIT + 15.000 SIT = 89.970 SIT vrne se 78.073 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 13.013 SIT, zavarovanje posojila = 492 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

7-dnevni oddih dveh članov družine po ceni 53.550 SIT

53.550 SIT x 2 = 107.100 SIT + 15.000 SIT = 122.100 SIT, vrne se 127.888 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 21.315 SIT, zavarovanje posojila = 806 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

7-dnevni oddih štirih članov družine z dvema otrokoma od 2 do 12 let po 53.500 SIT in 30% popustom za oba otoka

53.500 SIT x 2 = 107.100 + 2 x 14.900 SIT + 15.000 SIT = 197.000 SIT vrne se 206.339 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 34.390 SIT, zavarovanje posojila = 1.241 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

Gornji izračuni so osnova, da lažje prilagodite strošek oddiha svojim finančnim možnostim.

Izračuni so narejeni na 6-mesečni rok vračila posojila in enomesečni odlog prvega plačila obroka.

Vsako posojilo bo izračunano individualno po vašem izboru cene.

Za tiste člane sindikatov, ki bi jim tudi ti obroki bili preveliko finančno breme, je izjemoma možen najem posojila tudi na sedem ali osem obrov brez odloga prvega obroka.

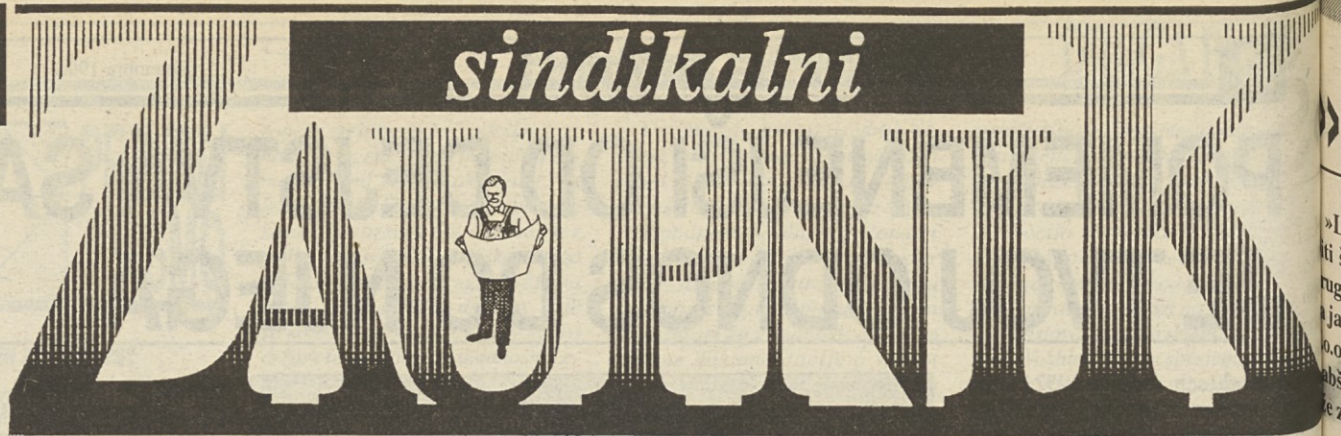
Upamo, da je posojilna ponudba za člane sindikatov zanimiva, zato se vam priporočamo. Vse v zvezi z vašim posojilom in oddihom boste uredili v hranilnici osebno ali po telefonu.

Za vse podrobnejše informacije nas lahko pokličete po telefonu: 061/312098 ali 316881.

Želimo vam prijazen oddih.

Direktor
Jože Stegne

sindikalni

KATASTROFALNO IZVAJANJE SOCIALNEGA SPORAZUMA

Z Branko Novak, sekretarko sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije, smo se pogovarjali o novih kolektivnih pogodbah, izvajanju socialnega sporazuma, sindikalnih bojih in drugih napetostih v podjetjih. Izvajanje socialnega sporazuma je ocenila za katastrofalno, slab je tudi gmotni položaj podjetij, zaradi česar več kot polovica delavcev še ni dobila regresa. Ker so bili vladni ukrepi prepozni, niso olajšali položaja podjetij. Tako je Peko, največje podjetje čevljarke industrije, bolj kot od dobrega vodenja odvisen od zunanje pomoči.

Novakova je najprej povedala veselo vest, da so zastopniki delodajalcev 3. septembra potrdili začetek pogajanj o novih kolektivnih pogodbah, 13. septembra se bodo sestali pogajalci pogodbe za tekstilno industrijo, štiri dni kasneje pa bodo sedli skupaj pripravljenci pogodbe za usnjarske in obutveno industrijo. Obsežno gradivo za obe pogodbi je sindikat partnerjem poslal že prejšnji mesec. V sindikatu hočejo z novima pogodbama zlasti red pri urejanju delovnega časa in norm. Nered pri teh dveh vprašanjih namreč koristi le delodajalcem, zaposlenim pa škodi. O obeh pogodbah se bosta pogajali novoinenovani pogajalski ekipi. Sindikalna ekipa je zaradi pomanjkanja kadrov sestavljena večinoma iz že preizkušenih kadrov.

Izvajanje socialnega sporazuma za letošnje leto je Novakova ocenila za katastrofalno. Plače so mar-

sikje pod ravnijsko iz tarifne priloge, pogosto kasnijo, še veliko slabše pa je pri izplačevanju regresa. Ker na sindikatu nimajo dobrega informacijskega sistema o dogajanjih v podjetjih, za nekatere najhujše probleme izvedo šele po zaostritvah. Obveščeni pa so, da skušajo vodstva nekaterih podjetij sindikatu vsiliti nekakšne dogovore o socialnem miru, s katerim predlagajo zniževanje plač, obročno izplačevanje regresa v blagu in bonih. Takšen dogovor so podpisali na primer v Rašici, kjer poteka prisilna poravnava. Zaposleni v Ljubljani bodo do konca leta prejeli mesečno po 10.000 tolarjev regresa. V Planiki je bila napovedana stavka, po izplačilu plače pa jo je sindikat odpovedal. Tudi v Peku je pred praznovanjem »Šušarske nedelje« grozil konflikt. Razrešili so ga s pomočjo Afisa, Pekovega podjetja v tujini, ki je nakazal milijon mark,

90 odstotkov mase neto plač. Pekovci bodo torej mirovali vsaj še mesec dni, medtem pa bodo verjetno izvedeli kaj več o svoji prihodnosti, ki je zelo odvisna od pomoči vlade.

Sogovornico smo vprašali, ali ni sindikat z visokim regresom naložil vodstvom podjetij prevelikega bremena. Povedala je, da so pri postava-

Branka Novak, sekretarka sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije

vljanju zahteve računali na učinke napovedanih vladnih ukrepov. Ti pa so bili prepozni in položaja podjetij niso dovolj olajšali. Minister Rop je sindikatu in tudi direktorjem še julija zagotavljal, da bodo tekstilci in usnjarski imeli prednost pri dveh razpisih za proračunska sredstva, o izidu pa sindikat še ni dobil nobene informacije. Tudi to poletje so se nadaljevali stečajni tekstilnih in usnjarskih podjetij. V stečajno so Okus iz Radelj, Tekstilni tovarni Tabor in Majšperk, Induplati Tekstil, d. o. o. Predlagan je tudi za Obutev iz Celja, vendar mu delavci nasprotujejo. Novakova se boji, da se bo ta spisek to jesen še povečal.

Franček Kavčič

Tresla se je gorja

Člani svobodnega sindikata ljubljanske delniške družbe v ponedeljek ob 15. uri niso zapeli petdnevne splošne stavke, ker niso bili napovedani 27. avgusta. Si nadzorji svet na svoji dnevni seji (še) ni upal potrditi spornega sklepa disciplinske komisije o prenehanju delovnega poverja za Marka Rodeta.

Kot smo obširno poročali, je prejšnji številk, naj bi Rode »legalno in legitimno stavko« (pravica SSS Valerija Nahtigalman) 12. marca letos z izklop računalnika storil »hujšo krivdovno dolžnost« (tako direktor MC Vekoslav Sket, dipl. inženir) kazni ga je direktor takoj suspendiral, saj naj bi Rodetova navzočnost od odgovornem delovnem mestu (vodja operativne službe) »ogrožal nemoten potek delovnega procesa«, hkrati pa dal tudi pobudo začetek disciplinskega postopka. Vendar v svoji nameri ni uspel. Inspektorica za delo je suspendacijo ocenila za »nezakonito«, je bila »kršena delovnopravna zakonodaja in kolektivna pogodba«. Disciplinske komisije pa v postopku sploh ni bilo. Ko so jo »čudno« ključu le izvolili, pa njen predsednik Aleš Jeglič na »montirani obravnavi 29. julija ni znal odgovoriti niti na decidirano vprašanje, ali je Rode pooblaščenec, česar je klient pravzaprav obdolžen. Na takim in podobnim ugovorih so opozarjali na »absolutno bistvo kršitev postopka«, je disciplinska komisija odločila, da mora biti iz podjetja. Nadzorni svet naj v ponedeljek le še potrdil ta sklep.

»Če nadzorni svet pri obravnavi Rodetove pritožbe na sklep disciplinske komisije ne bo upošteval vseh dejstev in dokazov obravnavbe in ugodil v korist obtoženca, bomo takoj po njegovi seji zapeli splošno stavko, ki bo trajala do t. m. do 15. ure.« nam je predstojnik tork odločno zatrdil predsednik SSS MC Tomo Heybal. Ta tedaj je bil bolj židane volje. »Po povedi stavke in njenem odnehanju v javnosti so se člani nadzornega sveta očito morali poglobiti v delo. Kot se je namreč izkazalo, so vsi sami ugotovili vsaj šest nepravilnosti v postopku zoper Rodeta. Zato so nadaljevanje seje predložili na prihodnji tork. Mi pa stavko.« Za vsak primer, seveda, čeprav bo »zadeva Rode« vsak čas starala.

Nove manipulacije z delavci Induplatov

Na zahtevo Branke Novak je poslovanje podjetja Induplati iz Jarš pregledala bivša SDK. Zapisnik je menda dobila tudi družbena pravobranilka samoupravljanja. Ker sindikat zapisnika še ni dobil, ga je Branka Novak 29. avgusta pisno zahtevala od vodstva APPNI in agencije za revidiranje. Na njegovi podlagi se bo odločila o nadaljnjih akcijah.

V hčerinskem podjetju Induplatov Tekstil, d. o. o. je na predlog matičnega podjetja sodišče pred dvema mesecema uvedlo stečaj. Temu je ugovarjala območna organizacija ZSSS iz Domžal. Po uvedbi stečaja je direktor matičnega podjetja Goran Ivkovič 58 odpuščenim delavkam poslal pisno izjavo. Vanjo je med drugim zapisal, da plače za junij in letošnjega regresa niso dobile zaradi navodila stečajnega upravitelja. Obe terjatvi bosta uvrščeni med terjatve do stečajne mase in izplačani, kakor hitro bo mogoče. Novakova meni, da je to Ivkovičev pisanje očitna manipulacija z odpuščenimi delavkami, ki so bile z nenapovedanim stečajem zelo prizadete.

Po čem smo (pre)živeli? Ocenjeni življenjski stroški tri- in štiričlanske družine

AVGUST 1996

Skupina dobrin iz košarice	tričlanska delavska družina			štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin VIII.96/IV.96	Indeks cen življenjskih potrebščin VIII.96/VII.96	Indeks cen življenjskih potrebščin VIII.96/XI.96
	poprečni stroški	minimalni stroški	min. mes. stroški	poprečni stroški	minimalni stroški	min. mes. stroški			
1. Hrana	49145.63	38001.63	38001.63	61012.89	46461.85	46461.85	96.90	97.40	103.00
2. Pijača	8153.32	2988.13	2988.13	8203.03	3009.44	3009.44	104.80	100.50	110.00
3. Kalenje	4916.38	2657.50	2657.50	4916.38	2657.50	2657.50	106.30	100.00	107.00
4. Oblačila	24244.60	14935.55	719.81	29672.18	18329.44	793.91	101.40	100.20	104.00
5. Obutev	5599.19	4271.70	0.00	6609.49	4761.65	0.00	101.30	100.00	103.00
6. Stanovanje	21684.94	15608.07	12378.51	26431.42	18757.83	14848.36	106.20	101.30	121.00
7. Ogrevanje, razsvetljava	18372.60	12845.07	10947.88	22697.30	15331.62	13051.92	100.60	100.60	100.00
8. Gospodinjstva oprema	11343.54	6006.55	0.00	13490.65	6972.47	0.00	101.00	100.20	103.00
9. Higijena, zdravstvena nega	13835.23	11636.76	8049.36	15573.13	12968.87	9363.00	103.80	101.30	106.00
10. Izobr., kultura, razvedrilo	25084.87	10463.48	6231.15	28414.13	11668.12	6410.27	103.00	100.20	106.00
11. Prometna sr. in storitve	28854.04	10384.85	4715.81	35721.62	13592.51	5217.49	100.80	100.20	106.00
12. Razni predmeti in storitve	3366.62	2005.36	0.00	4201.67	2235.81	0.00	100.50	99.40	106.00
13. Drugi izdatki	36429.52	8758.44	7632.46	39324.88	9080.14	7632.46	100.50	99.40	106.00
SKUPAJ (v SIT)	251030.36	140563.10	94322.23	296268.74	165817.25	109446.18			

stopnja rasti košaric VIII.96/IV.96	1.07	0.90	0.46	1.00	0.83	0.34
stopnja rasti košaric VIII.96/VII.96	-0.29	-0.39	-0.72	-0.31	-0.41	-0.77
stopnja rasti košaric VIII.96/XI.96	8.44	8.79	10.09	8.39	8.81	10.31

Struktura življenjskih stroškov
Mesec: AVGUST 1996

	19.6	27.0	40.3	20.6	28.0	42.5
1. Hrana	3.2	2.1	3.2	2.8	1.8	2.7
2. Pijača	2.0	1.9	2.8	1.7	1.6	2.4
3. Kalenje	9.7	10.6	0.8	10.0	11.1	0.7
4. Oblačila	2.2	3.0	0.0	2.2	2.9	0.0
5. Obutev	8.6	11.1	13.1	8.9	11.3	13.6
6. Stanovanje	7.3	9.1	11.6	7.7	9.2	11.9
7. Ogrevanje, razsvetljava	4.5	4.3	0.0	4.8	4.2	0.0
8. Gospodinjstva oprema	5.5	8.3	8.5	5.3	7.8	8.6
9. Higijena, zdravstvena nega	10.0	7.4	6.6	9.6	7.0	5.9
10. Izobr., kultura, razvedrilo	11.5	7.4	5.0	12.1	8.2	4.8
11. Prometna sr. in storitve	1.3	1.4	0.0	1.4	1.3	0.0
12. Razni predmeti in storitve	14.5	6.2	8.1	13.3	5.5	7.0
13. Drugi izdatki						
SKUPAJ:	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Vir: Statistični urad Republike Slovenije
Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS

KOMENTAR:

V avgustu je Statistični urad Republike Slovenije zabeležil najnižjo mesečno inflacijo letos! Drobnoprodajne cene se povečale za 0,1%, cene življenjskih potrebščin pa so se celo znižale za odstotek. Avgusta se je zato pomenilo vseh šest košaric, ki jih vsak mesec spremljamo v DE, in sicer za od 0,29 do 0,31 odstotka!

Kot zanimivost naj pri tem navedemo, da so se košarice prvič pomenile aprila, ko je slovenska valuta po oktobru prvič beležila negativno mesečno rast (od 0,13 do 0,73%). Pocenitev košaric je ostala izjema. V juliju lani sta se pomenili zgolj minimalni košarici - za oz. 0,17%. Tudi v lanskem avgustu so zabeležili pocenitev petih (od šestih) košaric za do 0,53%. To pa so bile tudi skoraj pocenitve. Prav gotovo na umiritev v avgustu vpliva sezonsko znižanje cen izdelkov v košaricah znaša do 40 odstotkov.

Strokovna služba

»ŠE PES NAS NE POVOHA!«

»Lahko se zgodi, da naši otroci ne bodo mogli prestopiti šolskih vrat, ker jim ne moremo kupiti ne knjig ne drugih šolskih potrebščin,« so nam v dramatičnem »obvestilu javnosti« prejšnjo sredo sporočili delavci Metalne TGS d.o.o. Senovo, hkrati pa dodali, da so se prav »zaradi čedalje slabšega gmotnega položaja vseh zaposlenih odločili končati začeto in vmes prekinjeno stavko«.

Ker jim že lep čas ni bilo z plačili postlano, je njihov novi direktor – Sklad RS za razvoj – 1. septembra lani imenoval krizno komisijo, ki naj bi Metalno popeljala s čim bolj lepšim časom naproti. Teh pa ni bilo. Sindikat je že kar nekaj časa začel opozarjati, da bo zaradi pomanjkanja dela, krizno vodstvo pa mu je odgovarjalo, naj se slovanje ne bo »njegov problem«. Pa je postal! Ze maja le se je namreč bojazen sindikata razazala za upravičeno, saj je

začelo zmanjkovati denarja za plače. Maja so dobili za 12 odstotkov manj, kot bi morali po kolektivni pogodbi, junija že za 33, julija pa kar za 47!

»Po pogajanjih za poplačilo zaostalih plač nam je krizno vodstvo za avgust ponudilo akontacijo v višini 20 odstotkov od kolektivne pogodbe, prejeli pa smo tudi akontacijo regresa za letni dopust v višini 20.000 tolarjev. Drugo je ostalo neporavnano – tudi zakonske obveznosti do

države,« nam je povedal predsednik stavkovnega odbora Maks Čepin, zraven pa dodal, da se je od leta 1990 do zdaj razlika do predpisanih plač po kolektivni pogodbi povzpela že na skoraj 3,5 milijona mark. Ta dolg naj bi po dogovoru resda spremenili v lastniški delež novega podjetja, vendar... »Nadaljnja usoda senovske doline je zaskrbljujoča. Rudnik je v zapiranju, Metalno, nastalo leta 1972 iz vrst bivših rudarjev, pa očitno čaka enaka usoda...«

Zaradi negotovosti, predvsem pa zavoljo praznih žepov se je 20. avgusta sestel stavkovni odbor Metalne TGS d.o.o. Senovo in sprejel naslednje stavkovne zahteve:

1. delodajalec je dolžan izvajati kolektivno pogodbo v celoti;
2. presežne delavce je treba reševati skladno z zakonom o delovnih razmerjih tako kot v drugih družbah Metalne;
3. razlike plač za maj, junij in julij 1996 ter razliko regresa je treba izplačati do 26. 8. do 12. ure; v nasprotnem primeru bomo zahtevali tudi zakonite zamudne obresti;
4. IO se je 20. 8. preimenoval v stavkovni odbor; če zahteve ne

bodo izpolnjene, bomo 26. 8. ob 12. uri nadaljevali začasno prekinjeno stavko;

5. v primeru ustanovitve nove firme je naš pogoj še vedno 150 zaposlenih za nedoločen čas, preostanek trajno presežnih delavcev pa je treba reševati skladno s sprejetim programom pred uvedbo stečajnega postopka; predlagamo, da sklad preko kredita Metalni TGS prevzame financiranje trajno presežnih delavcev, kredit pa hipotekarno zavaruje;

6. vsi člani IO oziroma stavkovnega odbora imajo enako delovnopravno imuniteto kot predsednik IO.

Ker delavci Metalne TGS Senovo d.o.o. denarja do napovedanega roka niso dočakali, so uresničili napoved. »Danes je točno teden dni, kar stavkamo, pa še vedno nismo dobili niti tolarja niti kakšnega odgovora na katero od naših zahtev – ne od vodstva ne s strani sindikata,« nam je včeraj zjutraj (sreda, 4. 9.) povedal predsednik stavkovnega odbora Maks Čepin in zagrenjeno dodal: »Še pes nas ne povoha...«

D. K.

POBUDA ZA POGAJANJA

Kot nam je povedal sekretar Jovo Labanac, so člani prvega odbora Sindikata KZI tudi letošnjo jesensko delovno pobudo začeli s sejo v Gornji Radgoni. Ker so bili zelo demotivirani, so si ogledali le letošnji kmetijsko-živilski sejem, tako kot prejšnja leta pa jim je zmanjkalo časa za razvedrilo.

izvršni odbor je najprej ugotovil, da poleti niso počivali, saj so pogajali pri reševanju izplačil plač regresa, med drugim v KZ Krško. Sindikat te zadruge je zaradi zapletov pri izplačilih za jesen napovedal stavko. Jovo Labanac misli, da bo napoved zadoščala in zaporami ne bo treba stavkati.

Vodstvo sindikata so med pogajanci obiskali kolegi iz podobno imenovanega sindikata v Hrvaški. Pogovarjali so se o reševanju lastninskih zapletov v nove Pivovarne iz Buzeta in v nove Planike iz Bovca. Govorili so tudi o zaščiti delavcev, ki izvajajo delo zaradi ukinitanja predstavništva in poslovalnic naših podjetij na Hrvaškem.

Sindikatu kmetijstva in živilske industrije je že tri leta član sveste organizacije zaposlenih v kmetijstvu in živilski industriji (KZI). Predstavniki sindikata bodo delovali na bližnji konferenci v Ptuj, kjer se bodo zbrali ko-

legi iz srednjeevropskih in balkanskih dežel.

Največ pa so člani izvršnega odbora govorili o prihodnjem »domaćem« delovanju. Svojem partnerjem so poslali pobudo za takojšen začetek pogajanj o spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe dejavnosti in novi tarifni prilogi. Računajo, da se bodo pogajanja začela že v začetku tega meseca. Kot nam je povedal Jovo Labanac, pa so kljub temu sprejeli tudi načrt morebitnega sindikalnega boja.

Izvršni odbor je razpravljal tudi o višini članarine in njeni delitvi. Ugotovil je, da se obseg in zahtevnost delovanja sindikata povečujeta, morali bi zapolniti tudi stavkovni sklad. Zato bodo v jesensko-zimskem obdobju o tem vprašanju razpravljale vse sindikalne organizacije, republiški odbor pa bo o članarini in njeni delitvi odločil do konca leta.

F. K.

Z dežja pod kap

»Zdaj se lahko vsaj s kom pogovarjamo!« nam je po imenovanju računovodkinje Branke Čermelj za v. d. direktorice prejšnjo sredo »raportiral« Bogomil Hladnik, predsednik sindikata Gradbenega obrtnega podjetja Ajdovščina (GOP), kjer so čez poletje ostali brez dela junijskih in celotne julijske plače, za nameček pa še brez vodstva. Zato so 19. avgusta, kot smo obširno že poročali, začeli stavkati.

A kot kaže, so delavci GOP prišli z dežja pod kap. Namesto pogovora in dogovora so od nove začasne direktorice že naslednji dan dobili njene pisne zahteve, naj takoj nehajo stavkati in ji izročijo ključe upravnih prostorov. Poleg tega jim je tudi »obljubila«, da bodo drugi del junijske plače dobili do 15. septembra, julijsko plačo do 25. septembra, plačilo junijskega regresa za prehrano do 3. septembra, polovico neizplačanega regresa pa v nakupnih bonih do 5. septembra. Vse to kajpak, če bodo delali...

»Kaže, da smo spet tam, kjer smo bili,« je ostrino nove »vedejeve« komentiral Hladnik. A se je izkazalo, da so še globlje. Ker se niso vrnili na delo, je v. d. direktorica odstopila, za enak korak pa se je konec prejšnjega tedna odločila še predsednica nadzornega sveta družbe Zvonka Čermelj, sicer zaposlena v banki Vipa. Tako so ostali še brez nadzornega sveta...

Za sklic skupščine, ki bi imenovala nov nadzorni svet, je potrebnih mesec dni. Toda kdo naj jo skliče, ko pa nimajo uprave? In kdo je zdaj sploh odgovoren za družbo? Ajdovski župan jim menda ne more pomagati? Jim bo poslanec Marijan Poljšak, ki je menda obljubil, da bo v Ljubljani našel koga, ki bi rešil podjetje?

D. K.

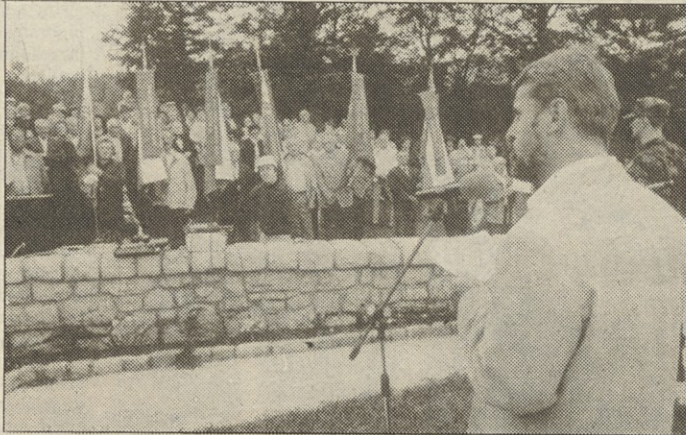
KAJ DELAJO

V območnih organizacijah

Vipavska dolina

Smo se za to boril...

»S kakšno pravico, s kakšno moralno, v imenu katere resnice danes po 50 letih nekdo lahko meče senco na partizanstvo, na NOB in na vsa tista življenja, ki so ugasnila zato, da danes smo to, kar smo – pokončen, ponosen, svoboden in spoštovanja vreden slovenski narod!« S temi besedami je sekretar ZSSS Rajko Lesjak začel svoj govor na tradicionalni spominski slovesnosti ob grobnici 365 borcev IX. korpusa na Predmeji, ki sta jo z roko v roki organizirala Območna organizacija ZSSS Vipavska dolina in Območni odbor ZZB NOB Ajdovščina-Vipava.

Ko je v nadaljevanju potegnil paralelo med tedanja »borbo za človeka vredno življenje« in aktualnimi razmerami, je Lesjak dejal: »Danes se v tej samostojni državi nadaljuje politika in praksa, da se najprej krčijo pravice na področju socialnega varstva in socialnega zavarovanja. Delavci in njihove pravice so že nekaj zadnjih let temeljni vir za pobiranje davkov, zmanjševanje inflacije, prestrukturiranje, reševanje podjetij in podobno. Vsa zadnja leta se neprenehoma zmanjšujejo pravice iz dela in delovnega razmerja. Res je že nerazumljivo, da ni prave politične volje v parlamentu, ne v vladi in ne v drugih institucijah, da bi se delavske pravice vsaj ohranile, če že ne vsaj malo izboljšale v smeri evropskih vzorov. Kako lahko dopustimo, da so socialno ogroženi zlasti tisti, ki so nekdo in ki danes pošteno delajo? Ne moremo sprejeti takih rešitev pokojninske in zdravstvene reforme, kjer bi se vsi problemi lomili in prenašali na pleča že tako ogroženega prebivalstva med delavci in upokojenci. Prevelika cena je bila, da bi z novo samostojno državo Slovenijo počeli, kar si kdo zmisli. Vsi skupaj in vsak zase moramo poskrbeti, da bo to država, v kateri bodo živeli srečni ljudje, da bo to država blaginje in pravičnosti, da bo to socialna in pravna država. Za tako so ugasnila številna življenja, za tako so se končale številne sanje, upi in snovanja...«

D. K.

V republiških odborih

Sindikatu komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Zgovorni podatki

V dopustniškem času, ki je za nami, smo pojasnjevali in urejali postopke ob prehodu na nov obračun članarine. Po podatkih iz Delavske hranilnice je to realiziralo 48 organizacij oziroma nad 38 odstotkov vseh. Upam, da bo v naslednjem mesecu ta odstotek še boljši.

Analizo vrnjenih vprašalnikov je bilo mogoče narediti le za Pomurje, Gorenjsko, Velenje in Koroško, od koder smo zbrali vse odgovore. Z nekaterih območij nismo prejeli vseh, s Severne Primorske, Domžal in Ptujja ni nobenega odgovora, slabo pa je tudi z južnoprimorske oz. notranjske regije.

Dosedanje štiri analize nam v primerjavi s stanjem iz leta 1993 kažejo, da se je nekoliko povečalo število zaposlenih v dejavnosti. Ni pa se ustrezno povečalo število članov, kar kaže na nekoliko manjšo aktivnost zaupnikov pri včlanjevanju. Notranja sindikalna organiziranost je boljša, saj ima večina izvršne odbore s poimenskimi zadolžitvami. Večje je spoštovanje kolektivnih pogodb, saj je manj organizacij, ki jih ne izvajajo v celoti. Število podjetij, ki imajo podjetniško kolektivno pogodbo, se ni povečalo. Še vedno je veliko organizacij, ki nimajo sveta delavcev niti drugih oblik soupravljanja delavcev. Lastninjenje še ni nikjer v celoti zaključeno in le v enem teh podjetij z velenjskega območja imajo sprejet delniški sporazum. Polovica analiziranih organizacij je naročena na Delavsko enotnost in te so tudi boljše informirane. To je videti pri otejevanju in predlogih za delo republiškega in območnih odborov, saj o teh vprašanih precej organizacij ni povedalo svojega mnenja.

Miloš Mikolič, sekretar

ČAS ZABAVE

»Je čas dela in čas počitka; je pa tudi čas zabave!« S temi »Semoličevimi besedami« je na tradicionalnem srečanju bolj ali manj vodilnih predstavnic in predstavnikov Svobodnih sindikatov Slovenije pri lovski koči ob Negovskem jezeru začel svoj najkrajši »guč« v zgodovini Janez Kovač, sekretar gostiteljice – Območne organizacije ZSSS za Pomurje. »Torej: imejmo se fajn!«

Kako so se imeli, najbrž dovolj zgovorno pričajo posnetki našega fotoreporterja Saša Bernardija...

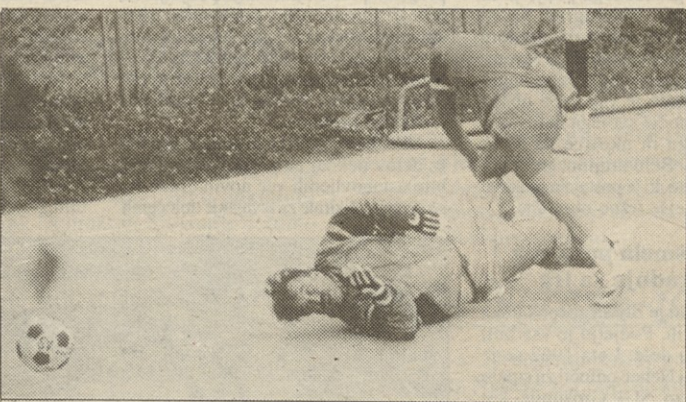
D. K.

MM, TO BI PA ŠE ANGELČKI JEDLI!« – Tako je v vlogi »dvornega kuševalca« vzkliknil predsednik ZSSS Dušan Semolič, ko je »pokoštal«, ko slasten bograč je skuhal Vili Ašenbrenner. »Priči« sta Danilo Šipos in Janez Kovač (drugi z desne).

SVETNIŠKA POMOČ – »S katere liste so zdravila v tvoji desni roki – s pozitivne ali negativne?« je zanimalo navijače. »S sindikalne!« je kot iz topa ustrelil Erih Šerbec, veliki šef »svobodnih« zdravstvenih delavcev.

GODNIČ »PARADIRAL« KOT KÖPKE – Ekipa ZSSS je v nogometni tekmi resda prepričljivo premagala moštvo Pomurja (5:1), lahko bi pa bilo tudi drugače, če Bogdan Godnič ne bi v takem slogu branil vrat »nacionalne selekcije«...

NATANČNOST JE VRLINA NAŠIH TAJNIC – Resda ne vselej in povsod, pri pikadu pa prav gotovo. To so dokazale Nataša Lah (SKEI), Cvetka Gliha (SDPZ) in Jadranka Kavčič (SDT), ki so z 296 krogi prepričljivo ugnale vseh šest ekip.

STRAH RAZJEDA TUDI DUŠE ŠEFOV

Splošno je znano, da negotovost in strah pred prihodnostjo pestita delavce v proizvodnji in zaposlene v administraciji. Manj je pa znano, da pred temi strahovi niso obvarovani tudi menedžerji, kar velja zlasti za srednji menedžment. To se kaže na različne načine. Pri starejših še najbolj v izjavah, da komaj čakajo na upokojeve. Srednja generacija se pridruša, da nimajo več tistega veselja do dela, ki so ga imeli nekaj. V časopisih je možno prebrati o kratkih stikih med upravo in srednjim menedžmentom v nekaterih podjetjih. Tako je n. pr. Valter Nemeč, direktor sklada za razvoj, za Sobotno prilogo Dela odkrito povedal, da v MTT obstaja blokada med menedžmentom in operativno. Vrhunski menedžment ne tako poredko očita srednjemu premajhno lojalnost. Ni treba posebej omenjati, da v to zvrst težav spadajo tudi stavke zaposlenih, ki preko stavk ne skušajo urejati le rednih izplačil plač in regresov, temveč tudi druga vprašanja, denimo v posameznih primerih želijo zamenjati vodstvo podjetja.

Kako je prišlo do tega, da smo se z visoke stopnje socialne varnosti in socialnega miru znašli v tako nemirnih in negotovih razmerah. Za nekatere je to posledica tranzicije, za druge je to posledica slabega gospodarjenja v preteklosti, za tretje so krive različne mafije, ne nazadnje se omenjajo tudi kot posledice zaostrenih pogojev gospodarjenja v svetu. Delavci pa, ki s pomočjo stavke dobiti v podjetje novo vodstvo, ali tisti iz javnega sektorja novega resorbnega ministra, novega državnega sekretarja itd., so pa prepričani, da bi boljši menedžment lahko marsikaj naredil, ne glede na težave, na katere se sklicujejo. Kdo ima prav?

Praden bi si natančneje ogledali, ali in kako bi menedžment lahko prispeval k umiritvi položaja, bi kazalo pogledati, kako je glede tega denimo v Nemčiji, ki je bila vedno na glasu gospodarsko in socialno stabilne države. Če če količkaj spremljamo dogajanje v Nemčiji, vidimo, da so se pojavile stavke, česar Nemčija nekaj sploh ni poznala. Da Nemčija ni več, kar je bila nekoč, kaže podatek v gospodarski reviji DM, da je vsak drugi delavec in vsak peti uradnik zaskrbljen zaradi možne izgube delovnega mesta. Združenje industrijskih psihologov Nemčije opo-

zarja, da je negotovost zajeta tudi vodilne zaposlene. Prizadeti o tem ne govorijo odkrito, ker se bojijo, da bi to lahko izrabili proti njim. Zato je slišati le pritožbe, da se je »mikroklima« spremenila. Nemški strokovnjaki opozarjajo, da zmeren strah celo zvišuje delovno učinkovitost, ne sme pa trajati predolgo. Pokazalo se je, da je strah za delo enak strahu za preživetje. Najbolj so prizadeti menedžerji med 45. in 55. letom starosti, ki občutijo zmanjševanje moči in se bojijo mlajših konkurentov. Proti strahu se posamezniki borijo na različne načine, med katere spada tudi alkohol, izvzeta pa niso niti mamila.

Zanimivi so podatki v diplomskem delu, ki ga je napisala G. Hartmann o strahu kot elementu stroškov. Anketa v 24 velikih nemških podjetjih je pokazala, da jih kar 78 odstotkov misli, da strah pomembno vpliva na stroške in da bi proti temu morali delovati s pomočjo kadrovske službe in kontrolinga. Večji stroški se kažejo v podjetju tudi zaradi različnih bolezni, ki jih povzročata strah: razjede, visok krvni pritisk, infarkti itd. Avtorica je napravila tudi anonimno anketo med vodilnimi v podjetjih in ugotovila, da je strah pred izgubo delovnega mesta na prvem mestu med različnimi strahovi, šele potem so strah pred nesrečo, boleznijo, neuspešnostjo pri delu itd. Še bolj presenetljiv je rezultat ankete, kjer je dobila kar 84,5 odstotka pritrilnih odgovorov na vprašanje: Ali se morate bati, da boste imeli težave, če boste odkrito povedali svoje stališče?

Spremenjene vrednote

Neka druga primerjava kaže, da se v nemških podjetjih s slabšanjem pogojev gospodarjenja krepi avtokratski pristop v načinu vodenja podjetij, slabi pa kooperativni način, ki je bil v preteklosti bolj razvit. Strokovnjaki za organizacijo opozarjajo, da se je v Nemčiji spremenil vrednotni sistem med zaposlenimi, in sicer, da se je okrepila potreba po samouresničitvi, priznanju, po sodelovanju pri reševanju problemov v podjetjih itd. Menedžment pa deluje vsakodnevno ravno nasprotno, kot pričakujejo zaposleni. Seveda se mnogi menedžerji na sestankih s kolektivom vedno izrekajo za poglobljeno sodelovanje in krepitev medsebojne-

ga zaupanja. Toda besede, ki niso podprte z dejanji, nimajo nobenega učinka. Tako se da sklepati, da si mnogi menedžerji tudi sami povzročajo težave, ker na neustrezen način poizkušajo vplivati na zaposlene. S tem ne uspejo polno angažirati intelektualne in delovne sposobnosti zaposlenih za doseganje ciljev podjetja. Sklep k primerjavi o načinu vodenja pred leti in v zadnjem času je, da bi si nemški menedžerji morali vzeti več časa za lastno izobraževanje in izobraževanje svojih sodelavcev, kajti za menedžerje izobraževanje ni nikoli zaključen proces, ker delujejo v stalno spreminjajočih se pogojih, tako zunanjih kot notranjih. Pri tem naj se ne bi usposabljali le, kako se prilagoditi novim zahtevam trga, temveč tudi, kako se prilagoditi spreminjenim vrednotam zaposlenih.

Sindikati v boju za mezde

In kako bi pri nas lahko ocenili probleme vodenja, zlasti tiste, ki obstajajo med vodstvi podjetij in delovnimi kolektivi? Problemi so seveda še veliko težji. Pri nas potekajo v zadnjih petih letih veliko bolj drastične spremembe, kot so spremembe v zahodnem delu Nemčije, na katero se navedeni podatki nanašajo. Spremenil se je družbeno-ekonomski sistem in s tem bistveno tudi položaj direktorjev podjetij in zaposlenih delavcev. Direktorji oz. uprave odgovarjajo za svoje delo lastnikom, ne pa kolektivno. Zaposleni niso več samoupravljajci, temveč mezdni delavci. Sindikat ni več na istem vladu s samoupravnimi organi v skrbi za zdrav razvoj podjetja in s tem tudi v skrbi za osebni in družbeni standard delavcev. Sedaj se bori predvsem za čim višje mezde in druge pravice delavcev.

Direktorji, katerim je bilo vedno nekoliko odveč dogovarjanje s samoupravnimi organi o razvoju in poslovnih politikah podjetja, so z velikim veseljem pograbili priložnost in se tega otreli. Delno jih je možno razumeti, saj so in so bili vedno prezaposleni z drugimi problemi. Zato se jim zdi bližnja po načelu: delavcu je potrebno določiti, kaj naj dela, on pa mora to disciplinirano opraviti, kar praktično.

Po drugi strani so bili delavci v podjetjih in v javnih službah v preteklosti

navajeni, da so bili informirani o dogajanjih v njihovem okolju, da so bili vprašani, kaj mislijo o rešitvi določenega problema ali o določeni poslovni usmeritvi. Ker teh višjih oblik motiviranja danes v slovenskih podjetjih skoraj ni več, so se delavci nezadovoljni s postopki menedžmenta preusmerili na tista vprašanja, ki so neposredno povezana z njihovimi koristmi. Industrijski psihologi so namreč že zdavnaj ugotovili, da nezadovoljni zaposleni iščejo kompenzacijo v višji plači ali pa si poišče drugo delo. Najhujše za podjetje pa je, da nezadovoljneži naredijo samo tisto, kar jim naročijo, ne pa tudi vsega tistega, kar tudi sami vidijo, da bi bilo koristno za podjetje. Slednje velja zlasti za intelektualno delo in za delo srednjega menedžmenta.

Kljub temu, da so nekateri o tem prepričani, je očitno, da se z ukazi in ostrimi nastopi v podjetju marsičesa ne da rešiti. Denimo, ne da se zaukazati inovativna dejavnost. V kakšnem primanjkljaju smo na tem področju in kako nujno potrebna je, da bomo kos tuji konkurenci, ne kaže izgubljati besed. Podobno je s procesom racionalizacije, ki v podjetju nikoli ni končan in kjer je potrebno, da sodeluje čim širši krog zaposlenih. Kako nam sedanji previsoki stroški zbirajo konkurenčnost na tujih trgih, najboljše kaže zunanjetrgovinska bilanca. Navsezadnje se lahko vprašamo, kako naj se zaposleni polno vključijo v uresničevanje ciljev poslovne politike, če poslovne politike in/ali stila vodenja ne poznajo ali ne razumejo. In še je možno našteti.

Iz vsega povedanega se da sklepati, da menedžerji, rešujejo tudi svoje probleme. Neustrezen način vodenja se kaže v bilanci v obliki višjih stroškov in nižjega dobička, slabši likvidnosti, pa če bodo še tako stiskali delavce za vrat. Tudi marsikakšnemu sporu in tudi stavki bi se lahko izognili, če bi drugače urejali poslovne probleme in se drugače pogovarjali z zaposlenimi. S tem bi pa bilo tudi manj strahu za lasten položaj in mnogi bi bolj z veseljem hodili v službo. Torej niso vsega krivi tranzicija in slabosti iz preteklosti, krivo je tudi sedanje neustrezno delovanje.

Rudi Kropivnik

ODKAR JE V LASTI DELAVCEV, VARSTROJ USPEŠNO POSLUJE

Delničarji lendavskega Varstroja, ki je že dve leti v večinski lasti delavcev (210 zaposlenih in 35 bivših delavcev razpolaga z 51,2 odstotka delnic), so se pred nedavnim zbrali na tretji seji skupščine. Na njej so najprej sprejeli poslovno poročilo, ki ga je podal predsednik uprave podjetja Arpad Koveša. Prav tako so sprejeli načrt za pokrivanje stare izgube, ki je nastala v letih od 1993 do 1995. Pokriti jo nameravajo v naslednjih petih letih iz revalorizacijskih rezerv.

Podjetje Varstroj, ki ima sedaj 217 zaposlenih, veliko izvažata na Madžarsko, v Avstrijo, Nemčijo in v Romunijo. Odkar so njegovi večinski lastniki delavci in menedžerji, uspešno posluje. V podjetju tudi upajo, da bodo v kratkem dobili certifikat ISO 9001, kar jim bo še širše odprlo vrata na najzahtevnejše tuje trge.

50. JUBILEJ GRADBENEGA PODJETJA GROSUPLJE

V 50-letni zgodovini Gradbenega podjetja Grosuplje so bili vzponi in padci, toda če pogledamo celoto, je to zgodba o podjetju, ki je začelo praktično iz nič, danes pa sodi v vrh slovenskega gradbeništva. Zanimivo je, da so ravno krizna obdobja v podjetju spodbudila globoke spremembe, ki so nato pospešile njegovo rast.

Dne 27. avgusta 1946 je Okrajni ljudski odbor v Grosuplju izdal odlok o ustanovitvi gradbenega podjetja in tehničnega biroja Dolenjgrad. Sprva lokalno podjetje z majhnim številom zaposlenih (7 ob ustanovitvi) in skromno opremo je v naslednjih letih naglo raslo. Pridobivalo je vse večji obseg del, širilo območje svojega delovanja iz Grosupljeja in okolice na širšo Dolenjsko in v Belo krajino, sredi 50. let že v Ljubljano, ki je postajala njegovo vse pomembnejše tržno območje.

Leto 1962 smela poslovna poteza – gradnja za trg

Obdobje rasti je zavrlo gospodarska kriza v 60. letih. Podjetju je vse bolj primanjkovalo dela. Leto 1962 se je direktor Alojzij Nebec odločil za smelo poslovno potezo: SGP Grosuplje, kot se je tedaj imenovalo, je začelo graditi stanovanja in poslovne objekte za trg. Prvo med vsemi gradbenimi podjetji. Stanovanjska gradnja je postala in dolga leta ostala najpomembnejši proizvodni program podjetja.

Sedemdeseta leta so bila za gradbenice »zlata« leta. GPG je gradilo po več sto stanovanj letno. Ocenjujemo, da je zgradilo četrtno vseh v Ljubljani po vojni zgrajenih stanovanj. Prav tako večino fakultet ter drugih univerzitetnih objektov, številne šole, vrtnice in zdravstvene domove, katerih gradnja je bila financirana s samopriskvki. Glede na delež v skupnem obsegu del je sledila gradnja gospodarskih objektov.

Celovito prestrukturiranje podjetja v obdobju 1989–1993

Osemdeseta leta so prinesla novo gospodarsko krizo. GPG je zaradi drastičnega in trajnega zmanjšanja povpraševanja po gradbenih storitvah na domačem trgu močno primanjkovalo dela, poleg tega pa je bilo podjetje

veliko, neokretno, njegovo poslovanje drago in težko obvladljivo. Konec leta 1983 je število zaposlenih, ki je v preteklih letih postopno naraščalo do nekaj več kot 2.700, začelo upadati.

Vodstvo je kmalu spoznalo, da so »zlata« časi minili, da ne gre čakati na pomoč države in da spremembe konec 80. let napovedujejo prehod v tržno gospodarstvo.

Leto 1989 je bil pripravljen celovit program prestrukturiranja podjetja. Ta je zajel spremembe v proizvodno tržni strukturi in usmeritvi, izboljšave trženja, zmanjševanje stroškov, ukrepe za spremembo finančne in organizacijske strukture, vključno s prvimi spremembami lastniške strukture.

Izvedba programa je trajala pet let. Iz delov nekaj enovitega podjetja je bilo ustanovljenih več novih družb, ki so se specializirale za izvajanje določenih

faz gradnje ali spremljajočih del. V nekatere od njih so zaposleni že vložili lastni kapital, tako da se je z reorganizacijo začel tudi proces privatizacije. Opuščene so bile nekatere manj donosne dejavnosti (npr. steklarstvo, teracerstvo, proizvodnja montažnih hal) ter postopno prodane nedonosne nepremičnine. Izkupišek od prodaj je bil vložen v perspektivne programe in tehnološko opremo. Poslovodstvo je sprejelo tudi strateško odločitev, da iz korporacije postopno izloči dejavnosti, ki niso gradbeniške, torej strojogradnjo, gostinstvo in mizarstvo.

GPG se je usmerilo na nove trge v tujino, v Nemčijo, Rusijo, Belorusijo in Ukrajino, ter na nove tržne segmente, npr. poslovne trgovske centre in objekte gradnje.

Število zaposlenih, leta 1989 jih je bilo 2.155, je bilo do leta 1993 za po-

lovico manjše. Zmanjšanje je bilo doseženo zlasti z upokojitvami, pa tudi tako, da je podjetje svojim delavcem pomagalo pri ustanavljanju lastnih firm in nato z njimi kooperiralo. Pri tem je znalo v podjetju zadržati visoko izobražene strokovnjake in jedro usposobljenih proizvodnih delavcev.

GPG je usposobljeno za uspešno poslovanje v tržnih razmerah

Proces prestrukturiranja in čiščenja korporacije GPG je bil v glavnem končan leta 1993. Pokrivanje izgub iz preteklosti, zmanjševanje števila zaposlenih, vlaganje v nove trge in organizacijske spremembe niso bili poceni, kar se je pokazalo tudi pri poslovnih rezultatih (GPG je prvič poslovno dobičkom leta 1993), toda tako je korporacija novi investicijski cikel pričakala usposobljena za uspešno poslovanje v tržnih razmerah.

GPG v zadnjih letih ustvari prek 7 milijard tolarjev prihodkov letno. V letu 1996 zaposluje 966 ljudi. Po kriteriju dobička in tržnega deleža sodi v »trojico velikih« v panogi.

Gradi predvsem:

- javne objekte
- industrijske in druge gospodarske objekte ter
- stanovanja

 Najpomembnejši trg je Slovenija, zlasti širše ljubljansko območje.

Ceprav je privatizacija v podjetju končana (GPG matično podjetje je septembra 1992 družbeni kapital preneslo na Sklad RS za razvoj, 29. marca 1994 se je dotlej družba z omejeno odgovornostjo preoblikovala v delniško družbo. V sodni register vpisani osnovni kapital GPG d.d. znaša 1.994 milijarde SIT in je razdeljen na 51.847 prednostnih delnic na prinosnika razreda A s skupno nominalno 518.470 milijonov SIT ter 147.564 rednih delnic na prinosnika razreda B s skupno nominalno 1.475.640 milijonov SIT. 23. decembra 1994 so bile delnice GPG d.d. kot prvega gradbenega podjetja uvrščene v kotacijo na Ljubljanski borzi), bo v letu 1996 prišlo do pomembne spremembe lastništva. Sklad Republike Slovenije za razvoj, ki je večinski lastnik GPG d.d., bo na osnovi interne razdelitve ter na osnovi premalo izplačanih plač pomemben del svojih delnic odstopil bivšim in sedaj zaposlenim delavcem. S tem bo v podjetju predvidoma dosežena naslednja lastniška struktura: 30 do 35 odstotkov kapitala bo v lasti zaposlenih, 8 do 10 odstotkov v lasti Pokojninskega sklada, Sklad za razvoj bo ohranil 15- do 25-odstotni delež, preostali del kapitala pa je že v rokah večjega števila manjših delničarjev.

S 1. JULIJEM JE ZAČEL VELJATI ZAKON O IZVAJANJU SOCIALNEGA SPORAZUMA IN HKRATI ZAKON O DAVKU NA IZPLAČANE PLAČE IN SPREMENBE ZAKONA O PRISPEVKIH ZA SOCIALNO VARNOST.

Socialni sporazum in komentar Braneta Mišiča skupaj z nekaterimi prilogami v brošuri

PLAČE '96
 PLAČE '96
 PLAČE '96
 PLAČE '96
 PLAČE '96
 PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96
 PLAČE '96
 PLAČE '96
 PLAČE '96
 PLAČE '96
 PLAČE '96

Brošuro lahko naročite pri ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 061/321-255, 1310-033, faks 311-956.

Naročilnica – Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreključno naročamo izvod(ov) brošure PLAČE '96 po 1.500,00 SIT (+ 5% p. davek). Naročeno pošljite na naslov:
 Ulica, poštna št., kraj:
 Ime in priimek podpisnika:
 1. Račun bomo plačali v zakonitem roku 2. Ind. naročnik – plačilo po povzetju
 Žig Podpis naročnika

TOBAČNI ZAKON V SLEPI ULICI

Čprav je predlog zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov narejen za tretjo obravnavo v parlamentu, še vedno ni razčiščeno temeljno vprašanje oglaševanja tobačnih izdelkov. Nekateri se zavzemajo za popolno prepoved posrednega in neposrednega oglaševanja tobačnih izdelkov, drugi ji nasprotujejo, spet tretji zagovarjajo svobodo trženja. Jasno je, da za zagovorniki kakršnega koli oglaševanja cigaret stojijo finančni lobiji, ki imajo od tega koristi. Zato zakon še vedno ni sprejet in vprašanje je, ali bo do volitev.

Slovenski parlament že dobra tri leta sprejema tobačni zakon, a ga še vedno ni sprejel. Prvič ni bil sprejet zato, ker so nekateri poslanci menili, da je premočno strog. Kasneje sta dva poslancata predlagala novega, skoraj enakega, ki tudi ne najde poti do končnega sprejetja. Nazadnje naj bi se poenotili, da prepoved posrednega oglaševanja vendarle ne bi veljala za logotip ali drug znak tobaka in tobačnih izdelkov, če je ta registrirana tudi na drugačno blago, vendar s pogojem, da njegova uporaba ne spodbuja kajenja. Vprašanje je le ali bo parlament takšno dopolnitev zakona sprejel. Predstavniki nekadilskih interesov niso preveč zadovoljni s takšno formulacijo, saj menijo, da je zakon do tobačne industrije preveč popustljiv in bo skušala izigravati zakon na vse mogoče načine.

Potrjeno naj bi bilo tudi dopolnilo, po katerem enkratna akcija obveščanja o novih tobačnih izdelkih ne bi bila prepovedana v periodičnem tisku. Prepoved naj bi veljala le za tisk, ki je namenjen mladini.

Iz dosedanjih razprav lahko sklepamo, da bo zakon, če bo sprejet v predlagani obliki, dokaj strog. Gostinci bodo morali približno 30 odstotkov svojega lokala nameniti kadilcem, preostali del pa neka-

dilcem. Do te številke niso prišli po kakšni tehtni analizi, ampak so preprosto upoštevali, da kakšnih 30 odstotkov državljanov kadi.

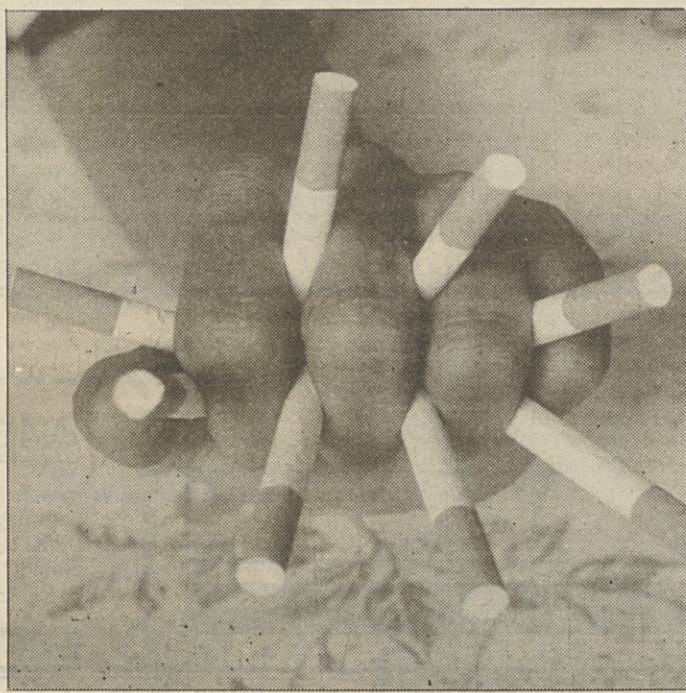
Pomembna je tudi tista določba zakona o omejevanju tobačnih izdelkov, ki navaja dovoljeno vsebnost škodljivih sestavin v tobačnih izdelkih. Prepovedali naj bi izde-

lavo in prodajo cigaret, ki vsebujejo več kot 15 miligramov katrana, od 31. decembra leta 1997 pa izdelavo in prodajo cigaret, ki vsebujejo več kot 12 miligramov katrana.

Pri ukrepih za zmanjševanje porabe tobačnih izdelkov se predlagatelj zavzema za prepoved izdelave in prodaje cigaret, ki na škatlici oziroma drugi embalaži nimajo na vidnem mestu natisnjene podatke o tem, koliko škodljivih snovi vsebuje cigareta. Omenja tudi prepoved prodaje tobačnih izdelkov, če ti nimajo na vidnem mestu v slovenskem jeziku natisnjene opozorila o škodljivosti kajenja.

Prepovedano naj bi bilo tudi kajenje v javnih prostorih, razen tam, kjer so ti posebej označeni in fizično ločeni od prostorov, namenjenih nekadilcem. Prepovedano naj bi bilo tudi kajenje v slaščičarnah, mlečnih restavracijah, v vzgojno izobraževalnih in zdravstvenih ustanovah.

Nevarnosti, s katerimi kadilec

Komu zvoni šolski zvonec

Letos je sedlo v šolske klopi več kot 300.000 učencev in dijakov. Med njimi je 204.000 osnovnošolcev, od tega 23.200 prvošolcev – zaradi upadanja rodnosti kar 2.000 manj kot prejšnja leta. Kakšna prihodnost se jim obeta?

Te dni je veliko slišati o ogroženi prometni varnosti otrok, saj jih skoraj vsako leto za razred umre na cestah. V središču pozornosti je devetletna šola, prenova šolskih programov. Zahteve naših šol so namreč usmerjene predvsem v tradicionalne okvire znanja in učenja, učni programi prenatrpani s predmeti in podatki. Otroci so zato preutrujeni, veliko jih kaže psihosomatske motnje. Zdjaj naj bi programe prevetrili, bolj poudarili znanja, ki so potrebna v nepričakovanih okoliščinah.

Malo pa je slišati o veliki selektivnosti našega šolskega sistema. Le-ta se kaže v tem, da kakšnih 10 odstotkov otrok ne znore uspešno končati osnovne šole, 30 odstotkov pa jih ne pridobi nobene poklicne izobrazbe. To je bila največja slabost dosedanjega šolskega sistema, ki je še nismo odpravili. Pri vključevanju mladih v višje in visoke šole daleč zaostajamo za razvitimi svetovi, saj je tam v te stopnje izobraževanja vključenih ne le 20 odstotkov otrok, kot pri nas v prejšnjih letih, marveč kar 40 odstotkov.

Še manj pa je slišati o socialnem razlikovanju, ki je pljusnilo med mlade in se kaže tudi na področju izobraževanja. Vedno bolj se razvijamo v družbo neenakih startnih možnosti otrok, kjer se bodo lahko šolali otroci bogatih in vedno manj otroci revnih staršev. Kako daleč na družbeni lestevici se bodo otroci povzpeli, postaja vedno bolj odvisno od premožnosti staršev, ne pa od sposobnosti njihovih otrok.

Da je res tako, najbolj kaže vsakdanje življenje. V zadnjih petih letih narašča socialno razslojevanje med zaposlenimi. V tem času se je sicer povečala skupna vrednost ustvarjenega bruto družbenega

proizvoda porazdelila v korist najbogatejšega sloja in v škodo najrevnejšega sloja zaposlenih.

Lani ob koncu leta se je nižji socialni razred s prejšnjih 59 odstotkov razširil na 64 odstotkov prebivalstva. Toliko zaposlenih je namreč dobivalo podpopravne plače. Porastel pa je najbogatejši sloj zaposlenih s prejemki od dveh povprečnih plač, in sicer s 3 na 8 odstotkov. Posledice hkratne razširitve najrevnejšega in najbogatejšega sloja zaposlenih se kažejo v skrčenju srednjega sloja zaposlenih, ki prejema plačo v razponu od ene do dveh povprečnih plač.

Iz tovarne kovinske opreme Metalna-Senovo smo te dni dobili pismo, da delavci in delavke nimajo denarja niti za šolske potrebščine. Takih primerov je še veliko. Delavci so v stiski povsod tam, kjer že nekaj mesecev niso dobili plače. Podatki govorijo tudi o tem, da je vedno manj študentov iz delavskih vrst. Štipendijska politika ne uspeva slediti tako hitremu razslojevanju prebivalstva, saj so štipendije prenizke in v študentske domove je težko priti.

Socialne razlike najbolj prizadenejo otroško dušo, poglobljajo vsa mogoča socialna nasprotja, ko takšni otroci odrastejo. Izhod ni v politiki enakih želodcev, ampak v manjšanju socialnih razlik oziroma razvijanju takšnega političnega sistema, ki bo omogočil dostojno preživetje in enake možnosti izobraževanja tudi otrokom iz revnejših družin. Zato šolski zvonec ne zvoni le učencem in dijakom, ampak tudi vsem tistim politikom, ki oblikujejo nadaljnji ekonomski in socialni razvoj Slovenije.

Marija Frančičkin

ogroža svoje zdravje in zdravje svojih bližnjih, pozna danes že malone vsakdo, ki je količjak zdravstveno prosvetljen. Dokazano je, da je kajenje med drugim dejavnik tveganja pri nastanku pljučnega raka, boleznih dihal, prebavil, ožilja in srca. Vprašanje je le, ali imajo različne prepovedi tudi pozitiven učinek. Ob sprejemanju tobačnega zakona bi morali odgovoriti tudi na to.

M. F.

PREBERITE IN NAROČITE

Založba ČZP Enotnost
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

V Zbirki priročnikov za sindikalne zaupnike in strokovne službe smo zaradi izjemnega povpraševanja ponatisnili razprodani

(1) SPLOŠNI PRIROČNIK ZA DELAVSKO SOUPRAVLJANJE

avtorjev Mata Gostiše in Gregorja Mikliča 6.900,00 SIT

V tej zbirki imamo na zalogi še priročnike:

(2) SOODLOČANJE, ZAPOSLOVANJE, KOLEKTIVNA POGODBA

avtorja Heribert Kohl in Zvone Vodovnik 2.400,00 SIT

(3) DOKUMENTI DRUGEGA KONGRESA ZSSS

s statutom ZSSS 1.800,00 SIT

(4) DELNIČARSTVO ZAPOSLENIH NA POTI K EKONOMSKI DEMOKRACIJI

– mag. Aleksandra Kanjuo Mrčela
TEMELJNI POJMI O GOSPODARSKIH DRUŽBAH
– Nadja Cvek
SODELOVANJE DELAVCEV V ORGANIH DRUŽB
– Gregor Miklič
URESNIČEVANJE ZAKONA O SODELOVANJU DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU
– Milan Utroša 2.000,00 SIT

Vse štiri priročnike lahko naročite na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana po telefonu (061) 321-255 ali po faksu 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo izvod(ov) priročnika pod zap. št. (1),

..... izvod(ov) pod zap. št. (2),

..... izvod(ov) pod zap. št. (3) in

..... izvod(ov) pod zap. št. (4).

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Račun bomo plačali v zakonitem roku.
Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Kraj, datum:

Žig

Podpis naročnika

DROBTINE

Otroški dodatek po novem

Vsi tisti otroci, ki so stari nad 15 let in so doslej dobivali otroški dodatek, morajo do konca 30. septembra predložiti centru za socialno delo potrdilo o šolanju, če ga hočejo še naprej prejemati. Podrobnosti so napisane v odločbi, ki jo imajo doma prejemniki otroških dodatkov.

Po zadnjih podatkih prejema pri nas otroški dodatek 245.000 družin za 407.000 otrok. Najnižji otroški dodatek, ki je po novem 7 odstotkov zajamčene plače in znaša nekaj čez 2.000 tolarjev, dobiva 95.000 otrok. Najvišji otroški dodatek (dobrih 7.000 tolarjev) pa prejema 47.000 družin za 88.000 otrok. Načrtovali so, da bo po spremenjeni zakonodaji, ki velja od 1. maja letos, prosilo za otroški dodatek okrog 515.000 otrok in mladih, starih do 26 let, ki se šolajo. Na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve računajo, da se še niso prijavili vsi, ki jim otroški dodatek pripada.

Od 1. maja letos so namreč do otroškega dodatka upravičeni otroci iz družin, kjer dohodek na družinskega člana ne presega 110 odstotkov povprečne plače v Sloveniji v preteklem letu. Glede na to, da je bila povprečna plača lani v Sloveniji 111.996 tolarjev bruto, so do otroškega dodatka upravičeni otroci iz družin, kjer mesečni dohodek na družinskega člana v letu 1995 ni presegel 123.196 tolarjev bruto. Za primerjevo: do 1. maja letos so imeli pravico do otroškega dodatka le tisti otroci, kjer mesečni dohodek na družinskega člana ni presegel 55.998 tolarjev bruto.

Pokojnine za matere z otroki

Pokojninska reforma je pred vrati in z njo kopica predlogov, kako spremeniti pokojninsko zakonodajo. Demokrati Slovenije denimo predlagajo starševski dodatek za vzgojo otrok. Iz demografskih in družinskih razlogov bi kazalo priznati staršu, ki se posveti vzgoji otrok in ostane doma, za vsakega otroka po tri leta pokojninske dobe. Prispevke za ta leta naj bi zavodu za pokojninsko zavarovanje plačala država iz sredstev za socialno varnost družine. Če se v obdobju treh let otroška leta prekrivajo, naj bi se prekrila tudi leta za priznano pokojninsko dobo. Če bi družina denimo imela tri otroke, ki bi se rodili vsako drugo leto, bi se staršu, ki je ostal zaradi vzgoje otrok doma, priznalo v delovno dobo 7 let. Višina prispevka za tako priznana leta bi se določila na podlagi zadnje plače, za nezaposlene pa v višini najnižje pokojninske osnove.

Kot je znano, pripravlja vlada takšne spremembe pokojninske zakonodaje, kjer bi delovno dobo za moške in ženske izenačili in postopoma podaljševali čas za upokojeitev na 65 let. Tudi v vladi ne nasprotujejo pokojnini za materinstvo.

Razveze

V sodobnih državah je postala razveza zakonske zveze običajna in sprejemljiva pot za razreševanje partnerskih konfliktov v družini. Razveza in ločitev nista več sramota, postali sta vsakdanji del družbenega življenja. Statistični

podatki kažejo, da je v Severni Ameriki in srednji Evropi razvezana vsaka tretja zakonska zveza, v vzhodni Evropi in nekdanji Sovjetski zvezi pa celo vsaka druga. Pri nas je bilo leta 1974 razvezanih 13,6 odstotka, leta 1984 že 22,2 odstotka in leta 1994 kar 23,2 odstotka sklenjenih zakonskih zvez. Podatki kažejo, da število razvez še vedno narašča in s tem seveda tudi število otrok, ki jih te prizadenejo.

Sejem Narava-zdravje

Med 25. in 29. septembrom bo potekal v Ljubljani sejem Narava-zdravje, na katerem se bo predstavilo več kot 130 neposrednih, predvsem domačih proizvajalcev. Med nastopajočimi bodo zlasti podjetja, ki se ukvarjajo z zdravno prehrano, zdravilnimi sredstvi in pripomočki za zdravljenje ter kozmetiko in telesno nego. Nastopila bodo tudi skoraj vsa slovenska naravna zdravilišča s svojo zdravstveno in turistično ponudbo. Poleg tradicionalne gobarske razstave bo na ogled tudi razstava zdravilnih zelišč, cvetlična razstava ter fotografska razstava.

Pripravila M. F.

V oktobru izide druga, dopolnjena izdaja brošure
PKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE
(z najnovjšimi spremembami in dopolnitvami).

Prednaročila sprejemamo po tel.:
061/321-255 ali faksu: 311-956.

